

Coördinatieopdracht 2020

Gouverneur Carl Decaluwé, provincie West-Vlaanderen

De zomer kwam in 2020 reeds in april en zorgde in mei voor verzenigende droogte. Net zoals de voorbije drie zomers werd gewag gemaakt van een dreigend watertekort. Op 21 mei 2020 volgde een captatieverbod. Nooit eerder werd het zo vroeg op het jaar nodig om te verbieden water uit bepaalde waterlopen te onttrekken. Samen met het gebrek aan neerslag zorgen de lage grondwaterpeilen voor een sterke daling van de debieten en peilen in de waterlopen. Lagere peilen en afvoeren in de waterlopen hebben verhoogde watertemperaturen, lagere zuurstofconcentraties, hogere concentraties aan pollutanten, een verminderde werking van visdoorgangen en droogval tot gevolg. Dit kan leiden tot een verslechterde ecologische toestand.

De coronaquarantaine vanaf 13 maart toonde toen dat we tot veel te sensibiliseren zijn. Ook dat we te overtuigen zijn tot het leveren van inspanningen. Op voorwaarde dat het grotere plaatje klopt en ook goed uitgelegd wordt. Door de klimaatontwrichting zal de water- en droogteproblematiek nog toenemen. We kunnen hier niet aan voorbij. En zullen een andere koers moeten varen.

Op verschillende plaatsen in onze provincie wordt het overtollig regenwater afgevoerd naar zee. Als de zeespiegel stijgt, zal het lozingsvenster – de periode waarin het water naar zee kan stromen – steeds kleiner worden. Het coördinatieproject Oudlandpolder dat ik samen met de Vlaamse Landmaatschappij uitbouw via een landinrichtingsproject is een schoolvoorbeeld voor een toekomstgericht en klimaatrobust water-, natuur- en landbeheer. De polders kampen zowel met een tekort als met een teveel aan zoetwater. Bovendien is er een groeiend risico op verzilting.

Een aandachtspunt hierbij is weliswaar dat participatie niet mag leiden tot alles in vraag te blijven stellen. Dat geeft immers een onduidelijk discussiekader. Bij een goed omlijnd participatietraject ontstaat er geen vals gevoel van beslissingsmacht. Het is voor mij ook een erezaak dat West-Vlaanderen een nette provincie is, zonder zwerfvuil. Toerisme is belangrijk. Gastheerschap stroomt samen met een mooie, nette omgeving. Zwerfvuil heeft nefaste effecten voor de landbouw en de natuur.

Ik dank de leden van de Vlaamse regering, de Vlaamse overheid, het provinciebestuur en alle lokale besturen en andere partners voor het vertrouwen dat in mij en mijn Vlaamse dienst van de gouverneur wordt gesteld inzake de uitvoering van de coördinatieopdracht.

Carl Decaluwé
Gouverneur van West-Vlaanderen

Inhoud

Integraal waterbeleid	4
Bekkenwerking	4
Strategische Stuurgroep Water	6
Droogte.....	6
<i>Governance van droogte</i>	6
<i>Aanpak droogteperiode in West-Vlaanderen</i>	7
<i>Afwegingskader</i>	11
<i>High Level Taskforce Droogte</i>	13
Internet of water	15
Raamakkoord Oudlandpolder	17
Zwerfvuil.....	19
Vorming professionele communicatie bij zwerfvuilovertradingen.....	21
Startmoment handhavingsweek	21
Handhavingsweek	21
Woonwagengewoners	25
Stuurgroep Natuurinrichtingsproject De Blankaart	26
Raamakkoord De Blankaart van 29 maart 2001.....	26
T.OP Kustzone.....	28
Werf 1: De Duinen (Trekker: Departement Omgeving)	29
Werf 2: Polders (Trekker: Departement Omgeving)	29
Werf 3: De Bebouwde omgeving (Trekker: Provincie West-Vlaanderen).....	29
Werf 4: (bereikbare) Westhoek: (Trekker Departement Omgeving)	29
Beheerregeling meeuwen	31
CP Kustvisie.....	33
CP Nieuwe Zeesluis Zeebrugge.....	38
Ventilus.....	40
Planbegeleidingsgroep landinrichtingsproject Zwinpolders	42
Landinrichtingsproject Zwinpolders.....	42
Werkverslag Vlaamse coördinator Noord-Frankrijk.....	45

EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai.....	45
Regionaal Overleg Metropool	45
EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d’Opale	46
Werkgroep Water.....	46
Contacten met diverse personen, overheden en diensten.....	47
Thematische dossiers	47
Milieu.....	48
Overleg met Frankrijk over Complex Project Kustvisie	49

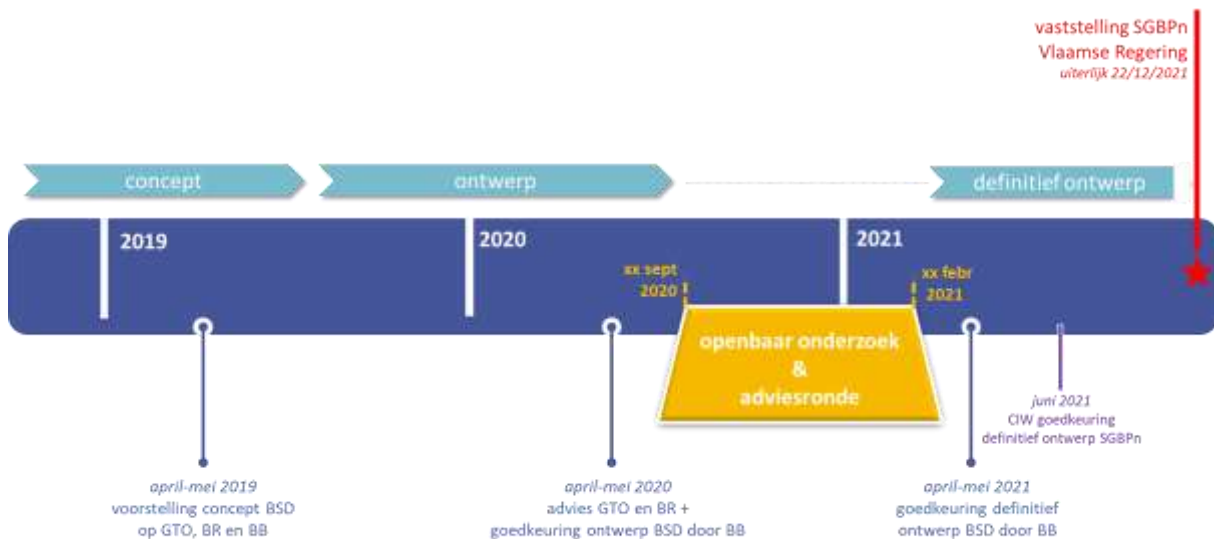
Integraal waterbeleid

Bekkenwerking

Binnen Vlaanderen vormt het decreet Integraal Waterbeleid van 18 juli 2003 het juridisch en organisatorisch kader voor het waterbeleid. In elk van de 11 bekken in Vlaanderen werken de betrokken overheden en besturen bij het integraal waterbeleid samen.

De gouverneur is aangesteld als voorzitter van de bekkenbesturen van het bekken van de IJzer en Brugse Polders. Hij is samen met de gouverneur van Oost-Vlaanderen covoorzitter van het bekkenbestuur van de Leie.

In 2020 werkten de bekkenbesturen aan de ontwerp-bekkenspecifieke delen voor de periode 2022-2027 als onderdeel van de stroomgebiedsbeheerplannen. De plannen bevatten maatregelen en acties voor een verbetering van de toestand van de watersystemen en voor een betere bescherming tegen overstromingen en droogte. Deze plannen zijn op 15 september in openbaar onderzoek gelegd via www.volvanwater.be.

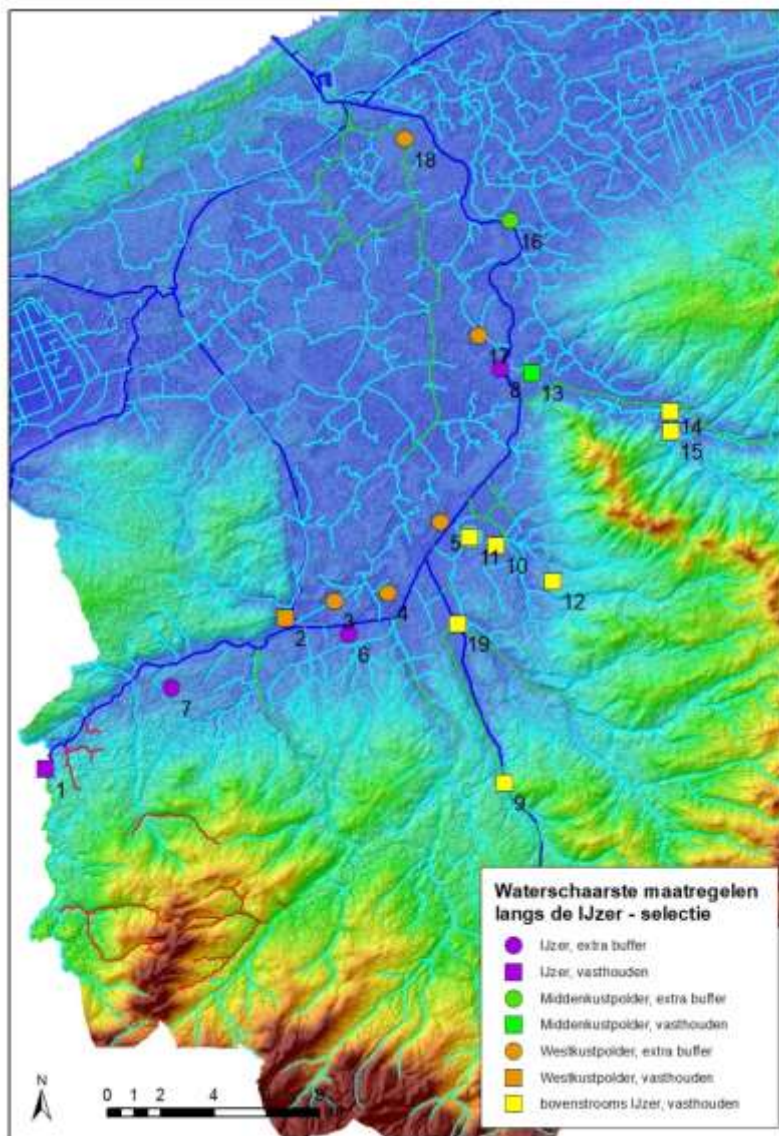

Het bekkenbestuur coördineert ook het gebiedsgericht en thematisch overleg om sneller vooruitgang te boeken op het terrein. Samen met alle partners worden specifieke uitdagingen of knelpunten binnen een afstroomgebied besproken en aangepakt.

Op 9 oktober 2020 was er de opstart van het Gebieds- en Thematisch Overleg (GTO) IJzerbekken. De eerste bijeenkomst stelde zich tot doel om maatregelen naar voren te schuiven om waterschaarste in het IJzerbekken te voorkomen.

Nr selectie	Omschrijving	Waterloop	Locatie	Soort	Gebied
S1	vasthouden in Frankrijk	IJzer		vasthouden	IJzer
S2	vasthouden plateau van Izenberge	polderwaterlopen	tussen Lokanaal, Veurne Ambachtse Dijk en Lindestraat	vasthouden	Westkustpolder
S3	extra berging linkeroever IJzer	polderwaterlopen	tussen Vaartdijk, Hullebrugweg, Lokanaal	extra buffer	Westkustpolder
S4	extra berging linkeroever IJzer	polderwaterlopen	tussen Reningesteenweg en Pereboom	extra buffer	Westkustpolder
S5	extra berging linkeroever IJzer	polderwaterlopen	tussen N364, Oude Zeedijk en Jagerstraat	extra buffer	Westkustpolder
S6	extra berging rechteroever IJzer dmv compartimenten	IJzer		extra buffer	IJzer
S7	extra berging rechteroever IJzer dmv compartimenten	IJzer		extra buffer	IJzer
S8	hoger waterpeil IJzer	IJzer		extra buffer	IJzer
S9	extra berging kanaal Ieper-IJzer	Kanaal Ieper-IJzer		vasthouden	bovenstreams IJzer
S10	eigen voorziening in Blankaart gebied	Blankaart waterlopen		vasthouden	bovenstreams IJzer
S11	nieuw spaarbekken voor waterproductie of alternatief	IJzer		vasthouden	bovenstreams IJzer
S12	extra bufferbekken Nieuwe Stede	Blankaart waterlopen		vasthouden	bovenstreams IJzer
S13	extra berging oude vallei Handzamevaart	Handzamevaart	tussen Warmoesstraat, Beerst, Diksmuide	vasthouden	Middenkustpolder
S14	extra berging Handzamevallei peilverhoging	Handzamevaart		vasthouden	bovenstreams IJzer
S15	extra berging Zarrenbeek	Zarrenbeek		vasthouden	bovenstreams IJzer
S16	extra berging Vladslovaart	Vladslovaart		extra buffer	Middenkustpolder
S17	extra berging linkeroever IJzer	polderwaterlopen	Reigersvliet, Oud-Stuivekenskerke	extra buffer	Westkustpolder
S18	verbreding Grote Beverdijkvaart	Grote Beverdijkvaart		extra buffer	Westkustpolder
S19	extra berging Martjevaart en Ieperlee	Kanaal Ieper-IJzer		vasthouden	bovenstreams IJzer

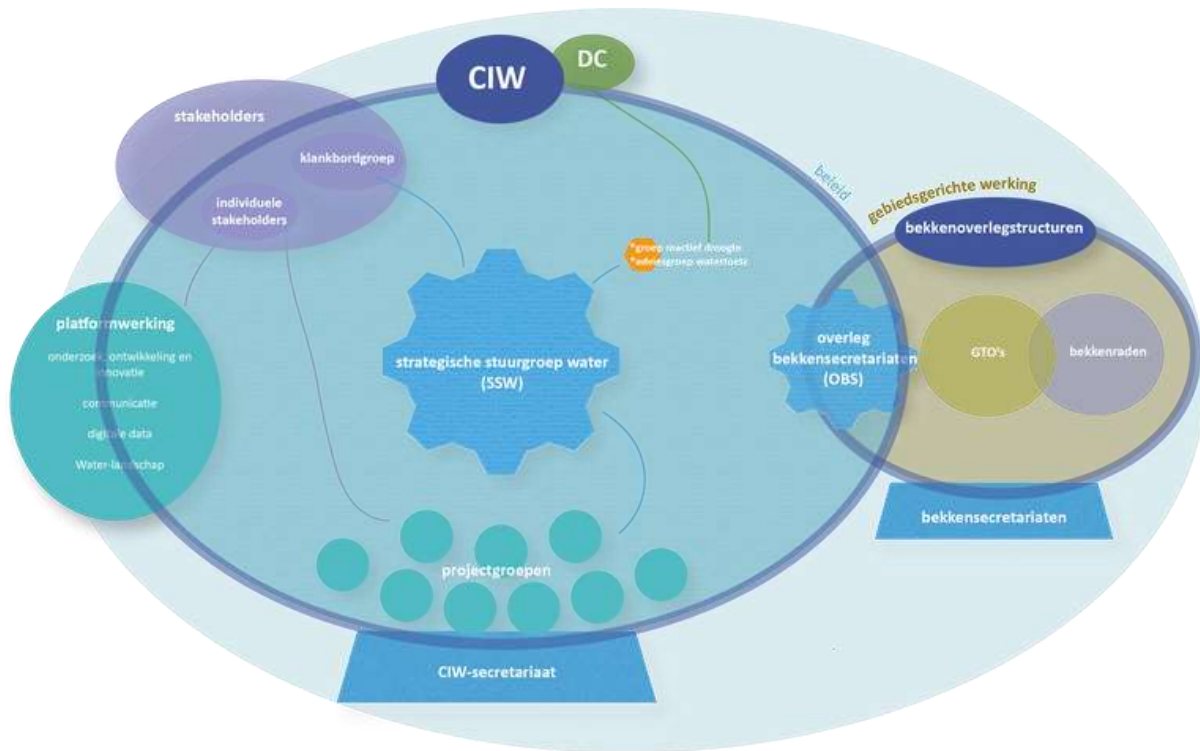
Tijdens een tweede bijeenkomst op 3 december werd de selectielijst van 19 maatregelen verder verfijnd. In 2021 volgt een waterbalansstudie voor de bevaarbare waterwegen en kanalen in het kustgebied, dat zal toelaten om de verschillende scenario's door te rekenen.

Strategische Stuurgroep Water

De coördinatiecommissie integraal waterbeleid (CIW) is het overlegplatform dat voor een gecoördineerde en geïntegreerde aanpak van het waterbeheer in Vlaanderen moet zorgen. In 2019 startte een traject naar een vernieuwde organisatiestructuur: de CIW 2.0. Gouverneur Cathy Berx vertegenwoordigt de Vlaamse gouverneurs in het CIW-overleg.

In de vernieuwde organisatiestructuur van de CIW, vormt de Strategische Stuurgroep Water (SSW) de kerngroep waar alles samenkomt en vertrekt. Deze stuurgroep coördineert de verschillende projectgroepen en beoordeelt welke agendapunten aan de CIW worden voorgelegd. Gouverneur Carl Decaluwé vertegenwoordigt de Vlaamse gouverneurs in de strategische stuurgroep.

De strategische stuurgroep water vormt met andere woorden de kerngroep binnen de CIW waar 'alles vertrekt en weer samenkomt'. De SSW verzekert de integrale en horizontale werking van de vernieuwde CIW. Ze vormt de spil tussen de CIW-commissie en de projectgroepen, de platformen en de klankbordgroep. De vergaderfrequentie is maandelijks. Op 30 september 2020 was de eerste bijeenkomst van deze stuurgroep. Vervolgens kwam de stuurgroep bijeen op 28 oktober en 2 december.

Droogte

Governance van droogte

Terwijl het in 2017 enkel in West-Vlaanderen uiterst droog was, trof de droogteperiode tijdens de zomer van 2018 gans Vlaanderen. Sindsdien volgt een projectgroep op Vlaams niveau een indicatorenset op om de droogtetoestand te beoordelen. Vanuit deze analyse adviseert de **Droogtecommissie** vervolgens de gouverneurs om elk in hun provincie de passende droogtemaatregelen te nemen. Gouverneur Decaluwé vertegenwoordigt de Vlaamse gouverneurs in deze Droogtecommissie. De Vlaamse afspraken zijn verder vertaald in een West-Vlaams draaiboek.

Het **provinciaal droogteoverleg** waarborgt maatwerk en vertaalt het advies van de Vlaamse Droogtecommissie in passende besluitvorming op het regionale niveau. De gouverneur zit het droogteoverleg voor. De droogtemaatregelen worden gecommuniceerd via www.west-vlaanderen.be/waterschaarste en op www.vlaanderen.be/droogtemaatregelen. Het provinciaal droogteoverleg is bij een eventuele droogteperiode voorzien op woensdag. Dit laat afstemming toe met de adviserende organen (projectgroep en Droogtecommissie) die respectievelijk op maandag en dinsdag plaatsvinden en met andere provincies over onder meer de communicatie.

Bij dreigende waterschaarste en de noodzaak tot algemene beperkingen in het watergebruik (bijvoorbeeld een sproeiverbod) organiseert de bevoegde minister overleg met de CIW-voorzitter en de gouverneurs voor een maximale afstemming van de maatregelen en de bijhorende communicatie. Er was één bijeenkomst in 2020, op 29 mei. Een vervolgoverleg was gepland, maar werd uiteindelijk geannuleerd. In de schoot van dit overleg is op Vlaams niveau is er een modelbesluit uitgewerkt voor het invoeren van een verbod op het gebruik van water voor niet-essentiële toepassingen. Dergelijk besluit start inderdaad best van het Vlaamse niveau waarbij de rol van de gouverneur zich beperkt tot het gelijktijdig afkondigen van een politiebepaling. Er was de vraag vanuit de gouverneurs om dit initiatief te koppelen aan strategische risicocommunicatie. Immers, de voorbije jaren werd het captatieverbod of het sproeiverbod ingevoerd, zonder dat we vooraf de gebruikers degelijk informeerden over de nijpende situatie en hoe de gebruikers er een rol in vervullen. Door verbruikscijfers inzichtelijk te maken, kan de communicatie zich richten op het verminderen van dat verbruik. Pas in een volgende fase is een gebruiksbepaling dan aan de orde. Een communicatiecampagne werd voorbereid, maar kwam er in 2020 uiteindelijk niet.

Net zoals bij eerdere droogteperiodes stelde de gouverneur van West-Vlaanderen in 2020 een evaluatierapport op over de aanpak van de droogte in zijn provincie. Het rapport integreert de bijdrage van de deelnemers aan het provinciaal droogteoverleg en wil de Vlaamse aanpak inspireren. Het rapport is bezorgd aan de droogtecoördinator op Vlaams niveau, dit is de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW). Een samenvatting van de aanpak van de droogteperiode in West-Vlaanderen is hieronder weergegeven; het integrale evaluatierapport lees je [hier](#).

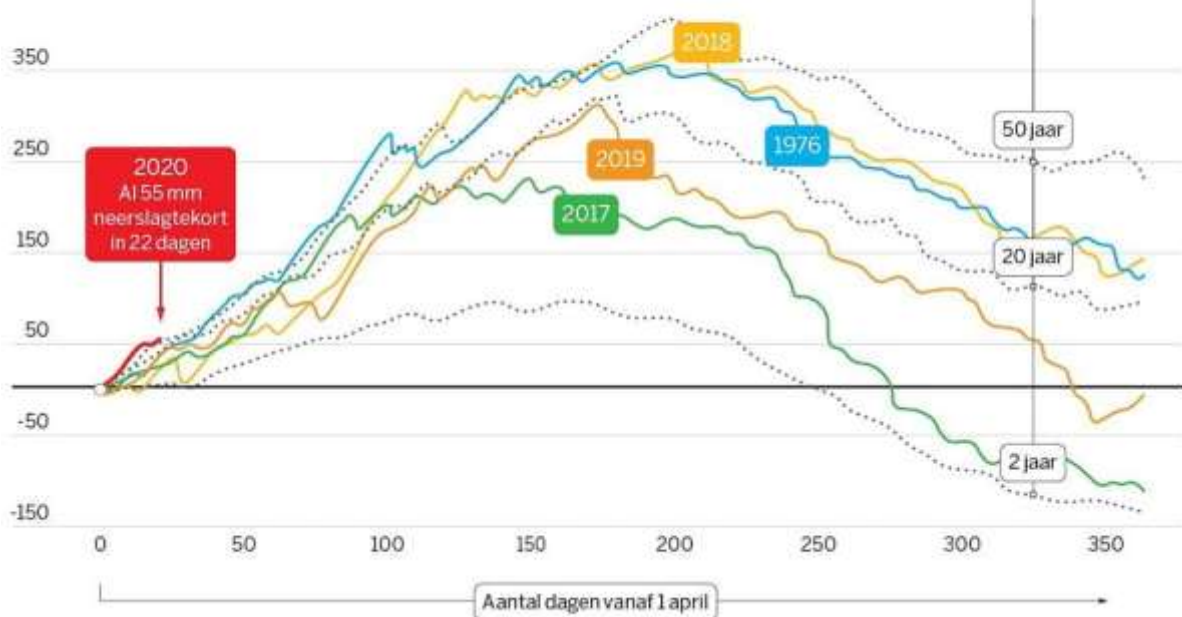
Aanpak droogteperiode in West-Vlaanderen

2020 is al het vierde opeenvolgende jaar gekenmerkt door een droogteperiode. Vanaf 21 mei waren op enkele ecologisch kwetsbare waterlopen captatieverboden van kracht. Nooit eerder was het zo vroeg op het jaar nodig om het watergebruik te beperken.

Vergelijking neerslagtekort in vier droge jaren

Start van de berekening telkens vanaf 1 april, het begin van de hydrologische zomer

450 neerslagtekort, in mm

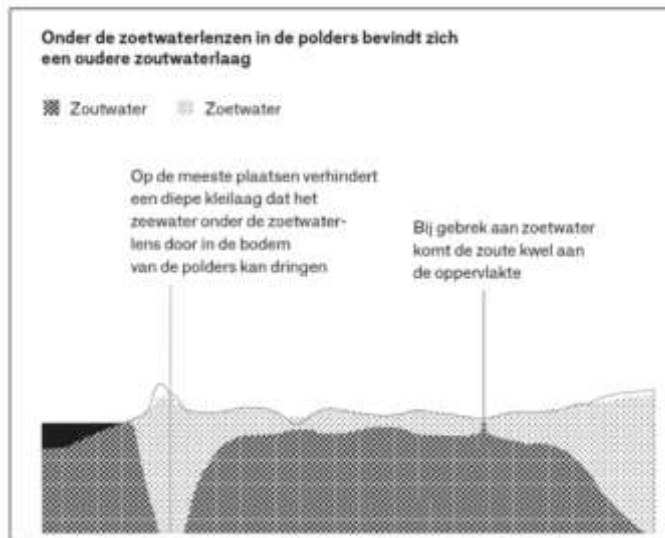
DS Infografiek | Bron: Patrick Willems, KU Leuven

Februari en begin maart waren kletsnat, maar daarna viel er amper nog betekenisvolle neerslag. We startten het groeiseizoen in 2020 met een historisch neerslagtekort.

Vanuit vorige droogteperiodes blijkt het belang voor het tijdig activeren van het provinciaal droogteoverleg. Als landbouwprovincie bij uitstek gaat in West-Vlaanderen de start van het groeiseizoen gepaard met een toenemende watervraag. Uit een bevraging door de gouverneur aan de waterbeheerders bleken er in het poldergebied effectief begin april al aanvragen voor watercaptaties uit de waterlopen voor het beregenen van bieten, maïs en vlas. Net als in 2019 stelden de polders al vroeger het zomerpeil in om meer water in het gebied te houden, waardoor men deze aanvragen nog kon inwilligen. In enkele gebieden werd het peil zelfs 10 tot 15 cm hoger aangehouden dan het zomerpeil. De uitzonderlijke hoge zoutwaarden aan de Uniebrug in Nieuwpoort maakten het niet mogelijk om via de IJzer het poldergebied bijkomend te bevoorraden. Een wetenschappelijke studie, in opdracht van De Vlaamse Waterweg, probeert ondertussen de oorzaken van deze hogere geleidbaarheden te achterhalen. Voor de glasaalmigratie wordt in deze periode zeewater ingelaten op de IJzer, maar dit omgekeerd spuibeheer werd voortijdig stopgezet.

De grote watervraag moest toen echter nog op gang komen. Maïs werd ingezaaid en ook de kolen en aardappelen werden geplant. Er waren nog geen peilproblemen, maar het waterniveau was dalende en de geleidbaarheid toonde een stijgende curve.

Het was half april al duidelijk dat er onvoldoende water beschikbaar zou zijn om aan alle aanvragen te blijven voldoen. Immers, een minimumpeil wil het drinkwater voor het vee garanderen en een zoutdruk van onderuit tegengaan. Vooral in het IJzerbekken was er bezorgdheid over het kunnen aanhouden van het peil van de IJzer.

Na een kurkdroge maand april, was ook mei 2020 bijzonder droog. In de pers verschenen berichten dat het zelfs de droogste start van de zomerperiode was in 119 jaar. Het instellen van een captatieverbod op 8 mei in Antwerpen leidde tot een hamsterreflex om de eigen voorraden aan te vullen in West-Vlaanderen. Het peil in de waterlopen daalde verder. Het vervroegd instellen van het zomerpeil in het poldergebied zorgde voor ademruimte, maar bijkomende maatregelen drongen zich toch op.

Op 20 mei was de eerste bijeenkomst van het provinciaal droogteoverleg en werd beslist tot het instellen van captatieverboden. Een reactief afwegingskader was nog in opmaak. Nieuw in de besluitvorming was wel:

- een gefaseerde aanpak vanuit de ecologische kwetsbaarheid van waterlopen. Algemeen principe is hoe kleiner de waterloop, hoe strenger de maatregelen;
- het hanteren van drempelwaarden in het IJzerbekken. Het peil van de IJzer en de Blankaartvijver gelden er als referentiewaarden.

Het leidde op 21 mei tot een captatieverbod op de meest ecologisch kwetsbare waterlopen in West-Vlaanderen en in het Blankaartbekken. Het provinciaal informatiepunt www.west-vlaanderen.be/waterschaarste werd geactiveerd. De waterspaarbekkens bleven beschikbaar tot een minimumpeil werd bereikt. Ter vergelijking: in 2019 was Antwerpen de eerste provincie met captatieverboden op 3 juli en volgde West-Vlaanderen op 10 juli.

De fasering van de maatregelen verliep verder vanuit de afgesproken drempelwaarden op het provinciaal droogteoverleg. Sneller dan verwacht daalde het peil van de IJzer aan het meetpunt Lo-Fintele onder de kritische grens van 2m90 TaW (48u na het ingestelde verbod in het Blankaartbekken daalde het peil van de IJzer al met 10cm) en op 25 mei werd het captatieverbod voor het Blankaartbekken verruimd naar alle onbevaarbare waterlopen in het IJzerbekken.

Door een technische ingreep - het openen van een buis, werd de IJzer vanaf 26 mei bijkomend bevoorradat vanuit het kanaal Plassendale-Nieuwpoort, gekoppeld aan een permanente monitoring van de waterkwaliteit. Dit vloeide voort uit de afspraken op het droogteoverleg van 20 mei en had misschien sneller gekund. Het peil van de IJzer herstelde zich. Terugschakelen naar een vorige fase

gebeurt als het peil opnieuw 10 cm hoger is dan de drempelwaarde voor die fase. Een week later volgde al een versoepeling van het captatieverbod naar de situatie van 21 mei.

Op 10 juni was er een tweede bijeenkomst van het provinciaal droogteoverleg. Het peil van de IJzer bereikte ondertussen opnieuw de streefwaarde van 3m14 TaW. Het captatieverbod werd licht aangepast en de vervolgaanpak werd afgestemd. De partners in het droogteoverleg stemden toe in een samenwerking met [Vlaanderen.be/1700](https://www.vlaanderen.be/1700) voor generieke eerstelijnsvragen over droogtemaatregelen en een publicatie van de beperkende maatregelen op www.vlaanderen.be/droogtemaatregelen. De captatieverboden bleven van kracht tot 1 oktober 2020. De drinkwaterbevoorrading kwam tijdens de ganse droogteperiode niet in het gedrang.

Verder was er na de brand in het metaalverwerkend bedrijf Belcroom en de verontreiniging van de naburige waterlopen ook een captatieverbod voor de Mandel en het vervolgetraject van de Leie tot aan de provinciegrens. Dit verbod werd van kracht op 11 oktober 2020 en opgeheven op 3 november 2020.

Enkele burgemeesters beslisten ook tot droogtemaatregelen op hun grondgebied door waterschaarste of door aanwezigheid van blauwalgen. Zo waren er voor het kanaal Roeselare-Leie voor de vijf betrokken gemeenten captatiebeperkingen tussen eind juni en eind november 2020.

Experts waarschuwen ons. We krijgen de komende jaren nog meer van dat en zelfs nog intenser. Meer neerslag in de winter gevolgd door een droge zomer, met enkele intense buien, maar die onvoldoende zijn om de grondwatervoorraad aan te vullen.

De oplossingen vinden we niet in meer van hetzelfde. Het verhogen van de watervoorraad en het verminderen van het waterverbruik zijn twee kanten aan dezelfde medaille. Een aangepast peilbeheer, zoals de polders nu al toepassen in het voorjaar, is een stap in de goede richting. Het is een subtiele oefening die met trial-en-error wordt bijgestuurd. Er dreigt wel een scenario waarbij het inlaten van gebiedsvreemd water uit de kanalen en waterwegen niet meer mogelijk zal zijn.

Er dringen zich fundamentele ingrepen op in ons watersysteem en in ons waterbeleid. Als ieder van ons elke dag 1 liter water minder verbruikt in het huishouden, besparen we jaarlijks 950 miljoen olympische zwembaden. Als we 10 cm water infiltreren, dekken we de volledige drinkwaterbehoefte. Peilverhogingen zorgen voor bijkomende buffer. We herstellen natte natuur en hermeanderen waterlopen. Met 1/3^e poldergebied in West-Vlaanderen zijn er heel wat kansen.

Geheel terecht dat de Vlaamse Regering dan ook sterk op het gaspedaal drukt met de Blue Deal. Stilaan is er het besef dat we het roer moeten omgooien in ons waterbeleid: de natuur omarmen als deel van de oplossing en ons verbruiksgedrag aanpassen.

2020 was een jaar van vele onzekerheden. Niet in het minst door de aanpak van het Coronavirus. Wandelen en fietsen met de gezinsbubbel waren op een gegeven moment de enige toegelaten buitenactiviteiten. Het deed de belangstelling voor milieu en natuur groeien. En dat is belangrijk. Want de gemiddelde West-Vlaming is niet op de hoogte hoe onze waterhuishouding ineens steekt. De berichten aan de gouverneur en het provinciaal informatiepunt tijdens een droogteperiode spreken voor zich.

Wat de toekomst brengt, is onzeker. Maar er zijn ook zekerheden. Na vier droge zomers weten we heel goed welke toekomst we niet willen. En nog duidelijker is, we moeten vandaag handelen om die

ongewenste toekomst te vermijden. We mogen dankbaar zijn dat we de kans hebben om te werken aan een duurzame toekomst.

Afwegingskader

Uit de voorbije droogteperiodes leerden we dat er een duidelijke behoefte is aan verdeelsleutels om prioritaire gebruikers te bevorderen in tijden van watertekort.

Daarom hebben de Vlaamse Milieumaatschappij, De Vlaamse Waterweg, het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, het Departement Omgeving, het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie, het Departement Landbouw en Visserij, en het Agentschap Natuur en Bos de handen in elkaar geslagen om samen met de betrokken maatschappelijke actoren toe te werken naar een zo maximaal mogelijk gedragen afwegingskader. Het studiewerk en overleg voor dit onderzoekstraject is in handen van een consortium onder leiding van de KU Leuven, waarin ook Sumaqua, KPMG, Cycloop, Bodemkundige Dienst België en UA zetelen. De opdracht startte op 1 januari 2020 en duurt 1 jaar.

Het kader bestaat uit verschillende bouwstenen. Voor zowat alle waterbehoefte sectoren zijn indicatoren voorgesteld die aangeven wanneer die sector te kampen krijgt met dreigende of effectieve waterschaarste. Hiertoe zijn drempelwaardes voor dreigende en effectieve waterschaarste gedefinieerd.

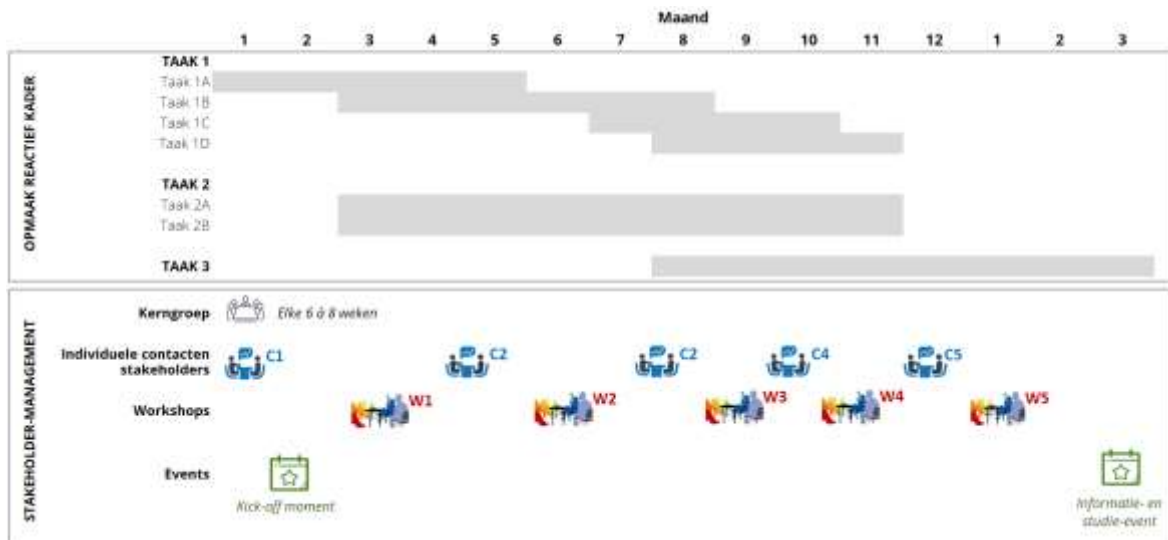
Er is een waterbalans opgemaakt voor het volledige Vlaamse grondgebied. Deze geeft inzicht in het jaargemiddelde wateraanbod en verbruik van oppervlaktewater, grondwater, hemelwater, leidingwater en ander water (bv. gezuiverd afvalwater). Er is echter ook de mogelijkheid om de waterstromen gebied specifiek te analyseren en door de vergelijking van de jaargemiddelde balans met de balans tijdens een bepaalde droogteperiode wordt inzicht verkregen in de aard en de grootte van de watertekorten.

Vervolgens is een overzicht opgemaakt van mogelijke reactieve maatregelen die we in aanloop naar of tijdens een waterschaarste kunnen nemen. Het zijn maatregelen die een significante invloed hebben op het sturen of verruimen van de waterbeschikbaarheid of de beperking van het waterverbruik.

Voor elk van deze maatregelen is de socio-economische impact ingeschat en is onderzocht wat de baten van deze maatregelen zijn op het watersysteem. Op deze manier kunnen verschillende maatregelen afgewogen worden ten opzichte van elkaar. Daarnaast worden bij de afweging ook een aantal harde randvoorwaarden en principes in rekening gebracht, zoals bijvoorbeeld het principe dat onherstelbare schade absoluut vermeden moet worden.

Deze afweging van maatregelen is gebeurd voor een aantal historische droogteperiodes en dit op een gebied specifieke manier (voor de verschillende bekkens). Dit is belangrijk gezien de verschillen tussen de verschillende regio's zowel op het niveau van de watersystemen als de watervraag en het watergebruik.

Het uitwerken van het reactief afwegingskader verliep volgens een arbeidsintensief proces met participatieve insteken van de belanghebbenden via een vijftal werkbanken. Het eindrapport is voorzien in het voorjaar van 2021. Het tijdspad is weergegeven in onderstaande figuur.

Workshop W1: Interactief verkennen van de indicatoren en drempelwaarden voor droogte en waterschaarste
 Workshop W2: Interactief verkennen van de waterbalans en mogelijke maatregelen
 Workshop W3: Interactief verkennen van de socio-economische impactindicatoren en de principes voor afweging
 Workshop W4: Interactieve terugkoppelingssessie van de eerste ervaringen met het afwegingskader
 Workshop W5: Valideren van de prioritering en gebruik van het afwegingskader

Contact C1: Telefonische contacten om opdracht toe te lichten en stakeholders (nogmaals) uit te nodigen
 Contact C2: Digitale en telefonische afstemming rond de indicatoren en drempelwaarden voor droogte en waterschaarste
 Contact C3: Digitale en telefonische afstemming rond de waterbalans en mogelijke maatregelen
 Contact C4: Poll: akkoord met uiteenlopende principes aftoetsen bij stakeholders ter voorbereiding van W4
 Contact C5: Digitale en telefonische afstemming van de toepassing van de afweging op de pilotgebieden

Randvoorwaarden toepassing reactief afwegingskader

In eerste instantie is het belangrijk te benadrukken dat het kader een beslissingsondersteunend instrument is dat beslissingsnemers (minister, gouverneurs, burgemeesters) en de adviserende instanties (CIW, provinciale droogteoverlegstructuren,...) van beschikbare objectieve informatie voorziet in verband met de droogtetoestand én de effectiviteit en kost van maatregelen. Het afwegingskader bundelt de best beschikbare kennis om een onderbouwde afweging te maken van de aangewezen maatregelen.

Het afwegingskader wil toelaten om tijdens periodes van waterschaarste weloverwogen beslissingen te nemen en dit bij volgende twee droogteniveaus:

1. **Droogteniveau 1:** Het watersysteem komt mogelijk onder druk met gevaar op waterschaarste voor één of meerdere sectoren en/of aan het watersysteem indien geen voorzorgsmaatregelen worden genomen. Dit niveau komt overeen met de fase "alarm".
2. **Droogteniveau 2:** Het watersysteem bereikt een kritiek niveau, waarbij er zich effectief waterschaarste voordoet voor één of meerdere sectoren. Dit niveau komt overeen met de fase "crisis".

Het afwegingskader is een bundeling van expertise en data uit zeer veel domeinen (water, economie, ecologie,...). Het is evident dat het afwegingskader ook nog onzekerheden bevat waarmee rekening moet gehouden worden tijdens de toepassing ervan:

Het afwegingskader is geen instrument dat toegepast kan worden zonder verdere afwegingen en lokale kennis. Het is belangrijk dat de interpretatie van de cijfers steeds gebeurt door experts op basis van en met aanvulling van lokale gebiedskennis. In de schoot van de Strategische Stuurgroep

Water is de oprichting goedgekeurd van de projectgroep 'governance reactief afwegingskader'. De projectgroep stelt zich tot doel om de resultaten van het studietraject te vertalen naar operationele besluitvorming. Hoe kunnen we het afwegingskader inzetten in de besluitvorming en welke overlegstructuren zijn hiervoor aan zet?

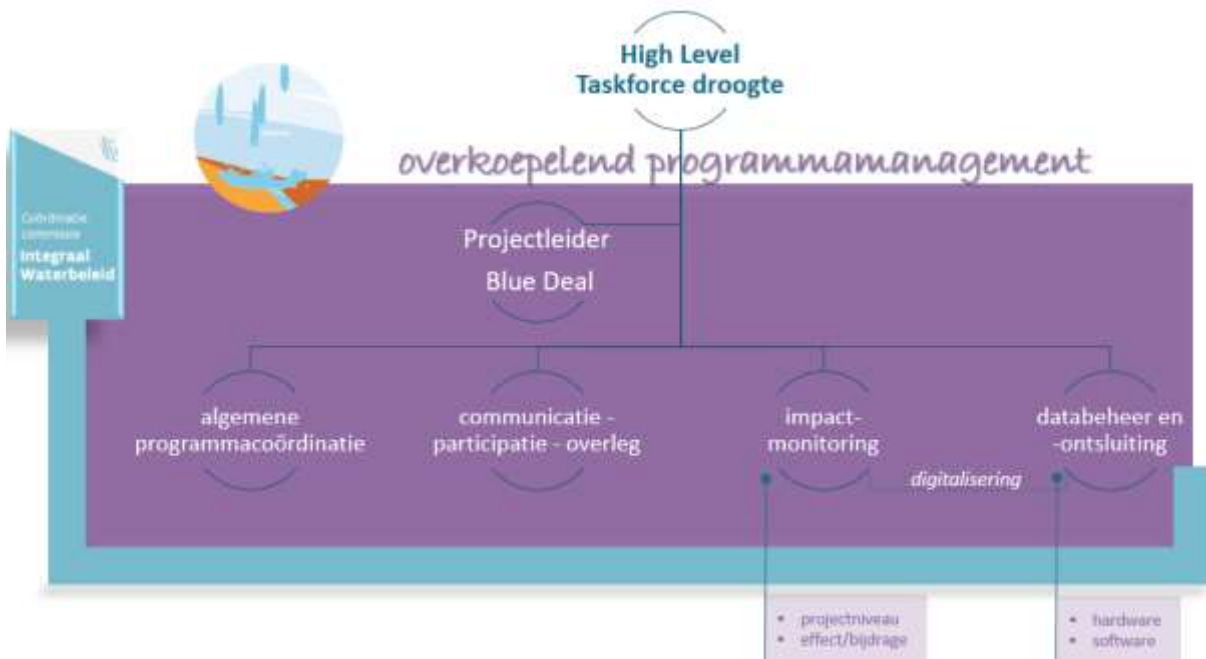
Er wordt verder ook gewerkt gemaakt van een interactief dashboard om de besluitvorming te ondersteunen. Een eerste ontwerp werd al tijdens de looptijd van de studie zelf gepresenteerd.

High Level Taskforce Droogte

De Vlaamse Regering keurde op 17 juli 2020 een [Blue Deal](#) goed met meer dan 70 concrete acties om Vlaanderen weerbaarder te maken tegen droogte. Een high level taskforce droogte ondersteunt de Vlaamse Regering in de realisatie van de Blue Deal en wil ook aanvullende maatregelen identificeren in de aanpak van de droogte. Deze taskforce is samengesteld uit de bevoegde Vlaamse ministers, de provinciegouverneurs, een vertegenwoordiger van de VVSG, wetenschappelijke experts en ondersteund door de CIW-voorzitter, en vertegenwoordigers van De Vlaamse Waterweg, Aquafin en Aquaflanders. Minister van Omgeving, mevrouw Zuhail Demir is de voorzitter van deze taskforce.

De high level taskforce droogte kwam een eerste keer bijeen op 21 september 2020. In het voorjaar van 2021 is een volgende bijeenkomst om de investeringsagenda tussen de verschillende bevoegdheidsdomeinen af te stemmen. Elke partner kreeg de vraag om projecten aan te reiken om de doelstelling van de Blue Deal mee te helpen realiseren. Door:

- de ervaringen met de droogteperiodes in West-Vlaanderen sinds 2017,
- de duidelijk verhoogde kwetsbaarheid van het IJzerbekken (zie hoger),
- het werkbezoek aan de Westkustpolder op 18 september 2020 om de lokale knelpunten in te kunnen schatten en
- vanuit de vaststelling dat de selectielijst van maatregelen in het GTO IJzerbekken niet is ingediend voor de Blue Deal,

liet de gouverneur een investeringsvoorstel toevoegen aan de Blue Deal voor het verbreden van de Grote Beverdijkvaart.

Werkbezoek aan de Westkustpolder op vrijdag 18 september 2020. (vlnr Jose Deeren, Johan Matthys, Pieter De Brabandere, Carl Decaluwé en Bart Naeyaert)

Internet of water

Een netwerk van sensoren meet op specifiek gekozen locaties realtime kwaliteitsparameters voor diverse watersoorten. Dit 'internet of water' (IOW) is een samenwerking tussen Imec, de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), het Vlaams Kenniscentrum Water (VLAKWA), De Vlaamse MilieuMaatschappij (VMM), De Watergroep en Aquafin, met de steun van het Agentschap voor Innovatie en Ondernemerschap (VLAIO). Vanaf 2023 zullen 2500 sensoren continu indicatoren van waterkwaliteit meten.

De kleine, energiezuinige en draadloze sensoren komen op gericht gekozen plaatsen in alle hoeken van Vlaanderen. De verzamelde meetgegevens worden permanent opgevolgd door de betrokken waterbeheerders. Dit laat hen toe indien nodig onmiddellijk gepaste maatregelen te nemen.

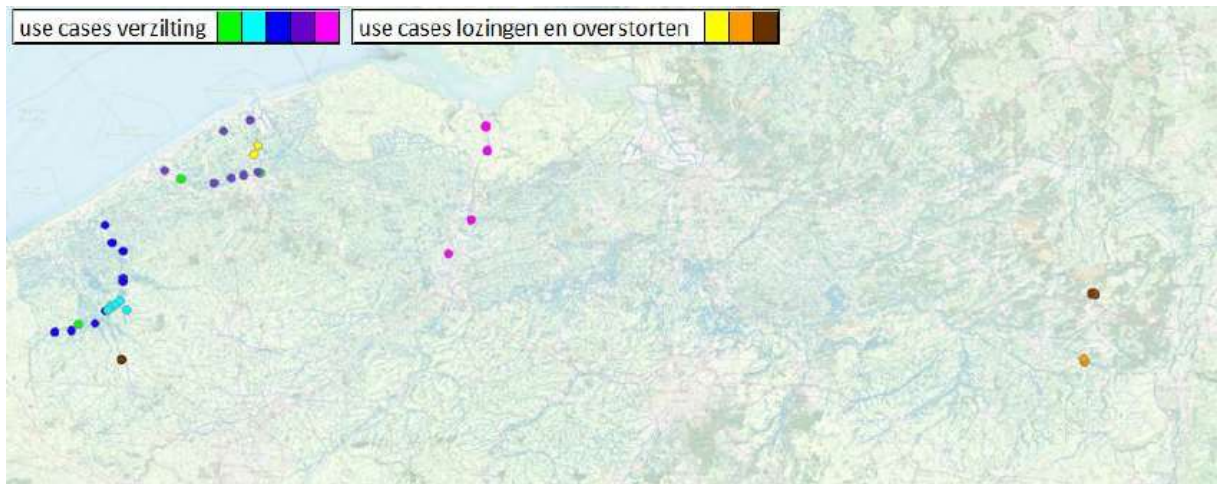
De gegevensstromen van Internet of Water vullen de meetnetten van de VMM aan. Daarin wordt al gewerkt met veldmetingen en multiparametersondes. De extra, realtime data van de IOW-sensoren bieden zo mogelijkheden voor nieuwe toepassingen en diensten.

Imec's vloeistofsensoren staan centraal in de uitbouw van dit netwerk. Deze sensoren meten de zuurtegraad (pH), de zoutconcentratie (geleidbaarheid) en temperatuur. De sensor zelf bestaat uit een silicium chip waarop verschillende sensorelementen worden aangebracht. De verwachte kosten per sensor liggen minstens 10 maal lager dan bij vergelijkbare sensoren.

Internet of Water levert een bijdrage in het bekampen van de verzilting. Het grondwater in het kust- en poldergebied is van nature verzilt waardoor er zowel zoet, brak als zout water aangetroffen wordt. Door droogte en een lage grondwaterstand neemt het zoutgehalte in de bodem, het grondwater en het oppervlaktewater toe. De verziltingskaarten in Vlaanderen vandaag zijn echter momentopnames. De sensoren van Internet of Water zullen de elektrische geleidbaarheid (EC) in het water meten en dat is een goede indicator voor verzilting. Naast verzilting vormt ook lozingen in oppervlaktewater een focusgebied van internet of water.

Toenmalig minister-president Geert Bourgeois kondigde het project aan op 10 juli 2018 in De Blankaart, waar de eerste sensor geïnstalleerd werd. Tijdens een stakeholderworkshop op 1 oktober 2019 werd het projectopzet verder verfijnd. In december 2019 volgde een uitbreiding tot 4 testlocaties, onder meer met een sensor aan de Martjesvaart.

In 2020 werden de sensoren verder ontwikkeld, de meetsystemen getest en waren er twee use cases met de belanghebbenden. Op 6 maart 2020 was verzilting het onderwerp van de eerste use case. Een tweede use case vond online plaats en handelde over lozingen. Dankzij de feedback van de projectpartners werden de technische specificaties verder verfijnd en een aantal locaties (Oudlandpolder, IJzerbekken, mondingen van waterlopen en kanalen, havengebieden,...) als prioritair naar voren geschoven.

Overzicht van de geselecteerde 40 nieuwe sensorlocaties na de use cases verzilting en lozingen

Tijdens het voorjaar van 2021 wordt het aantal sensoren uitgebreid en is er een periodieke terugkoppeling naar de gouverneur. In 2022 en 2023 volgt dan de volledige uitrol van het sensorennetwerk en de ontwikkeling van intelligente software. Communicatie verloopt via de projectwebsite www.internetofwater.be.

Raamakkoord Oudlandpolder

Het [Raamakkoord Oudlandpolder](#) is het resultaat van een proces dat over meerdere jaren groeide en minstens teruggaat tot 2011. In 2017 gaf de Vlaams minister bevoegd voor Omgeving, Natuur en Landbouw aan de gouverneur van West-Vlaanderen de coördinerende opdracht het proces van visievorming te begeleiden voor een waterbeheer aangepast aan de actuele, maar vooral ook de toekomstige uitdagingen.

De Oudlandpolder, als deel van het werkingsgebied van de Nieuwe Polder van Blankenberge vertegenwoordigt ongeveer 1/5 van de 100 000 hectaren vlakke polders in de provincie West-Vlaanderen. Het is een gebied dat via een fijnmazig netwerk van polderwaterlopen en grachten met als hoofdassen de Blankenbergse Vaart en de Noordede, grotendeels gravitair afwatert naar de Noordzee. Het gebied strekt zich uit over de gemeenten Blankenberge, Bredene, De Haan, Jabbeke, Oudenburg en Zuienkerke.

Het Raamakkoord omschrijft enkele principes waaraan de antwoorden op de

uitdagingen op het vlak van waterbeheer moeten voldoen:

1. Er zijn de overstromings- en droogterisico's,
2. Er zijn meerdere planologische hoofdbestemmingen (onder meer natuur en landbouw) met elk periodiek de behoefte aan een ander peilbeheer,
3. Er ontbreekt accurate informatie om het peilbeheer te sturen en
4. Er zijn bestaande beleidskaders en regelgevende verplichtingen, zoals natuur(uitbreidings)doelstellingen in het gebied.

Het Raamakkoord beantwoordt deze uitdagingen met 15 strategische voorwaarden en 7 operationele voorwaarden. Dit Raamakkoord wil er voor zorgen dat alle partners in het werkingsgebied in alle openheid, dialoog en vertrouwen kunnen bijdragen aan een klimaatrobuust waterbeheer. Een stuurgroep waakt over de uitvoering ervan.

Operationeel vertalen de principes van het Raamakkoord zich in vijfjaarlijkse actieprogramma's. De VLM kreeg verder van de minister bevoegd voor Omgeving, Natuur en Landbouw de vraag de opportuniteit en de haalbaarheid van een landinrichtingsproject Oudlandpolder te onderzoeken. Zo'n landinrichtingsproject vertaalt de principes van het Raamakkoord concreet naar een uitvoerings- en een financieringsprogramma.

Op 4 april 2019 ondertekenden de betrokken partners het raamakkoord in Bredene. De gouverneur is voorzitter van de stuurgroep Raamakkoord Oudlandpolder die uitvoering geeft aan deze overeenkomst en de erin vastgelegde principes bewaakt. In 2020 kwam de stuurgroep twee keer bijeen. De stuurgroep wordt telkens voorbereid door een ambtelijke beleidsgroep.

Tijdens de stuurgroep op 17 januari 2020 werd het eerste vijfjarenprogramma besproken. Prioritair is de opstart van een waterbeheerstudie om de geplande investeringen in het gebied te onderbouwen. De gouverneur rapporteerde tussentijds aan de minister over de voortgang van de coördinatieopdracht op 20 februari 2020.

In juni organiseerde de gouverneur drie terreinbezoeken met de Nieuwe Polder van Blankenberge, de landbouw- en de natuurorganisaties om zicht te krijgen op specifieke bezorgdheden in het werkingsgebied. Tijdens de terreinbezoeken kwamen interessante cases aan bod. Het veldwerk gekoppeld aan het landinrichtingsproject zal mee wegwijs maken hoe aan deze concrete knelpunten, zoals de ligging van de nieuw aan te leggen waterlopen kan tegemoet gekomen worden.

Op 15 juni was er tijdens de stuurgroep een toelichting over het goedgekeurde vijfjarenprogramma en over de geplande waterbeheerstudie. Voor de begeleiding van de waterbeheerstudie vormen de partners in de stuurgroep ook een klankbordgroep die in vier bijeenkomsten de realisatie van de vooropgestelde doelstellingen bewaakt. Verder werden de [resultaten](#) gepresenteerd van de studie naar de opportuniteit en de haalbaarheid van een landinrichtingsproject. Zo'n landinrichtingsproject geeft uitvoering aan het raamakkoord of vormt het instrument om de afspraken in het raamakkoord te realiseren.

Het onderzoek naar de opportuniteit en haalbaarheid van het landinrichtingsproject Oudlandpolder is positief geadviseerd door de programmacommissie landinrichting op 3 juli 2020. De Vlaamse regering heeft het landinrichtingsproject Oudlandpolder ingesteld op 18 december 2020. In het voorjaar van 2021 is er een eerste bijeenkomst van de planbegeleidingsgroep voor het landinrichtingsproject Oudlandpolder.

Tegelijkertijd met de instelling van het landinrichtingsproject Oudlandpolder is door de Vlaamse regering ook beslist om de opdracht te geven aan het Departement Omgeving tot de opmaak van een Ruimtelijk UitvoeringsPlan (RUP) in het kader van de afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur voor de Oudlandpolder.

Zwerfvuil

Op initiatief van de gouverneur startte in 2015 het integraal proefproject 'Proper West-Vlaanderen', met steun van het toenmalige netheidsnetwerk 'indevuilbak' (sinds 2017 bekend als de Mooimakers), de provincie West-Vlaanderen en de West-Vlaamse afvalintercommunales. Een projectgroep waarin elk van deze partners vertegenwoordigd is, begeleidt het traject naar een propere provincie.

In West-Vlaanderen realiseerden we als eerste provincie een integraal zwerfvuilbeleid. Dit houdt in dat we bovenop onze inspanningen in afvalpreventie, in sensibiliserende communicatie, in opruimacties en het engageren van vrijwilligers, inzetten op handhaven als sluitstuk. Het leidde tot een handhavingsweek, die in 2017 werd uitgebreid naar gans Vlaanderen. In 2020 waren we in West-Vlaanderen al aan de 6^e editie toe.

Naast het klassieke recept van een communicatiecampagne bestaat dit handhavingsluik sindsdien uit:

- Een opleidingsaanbod aan toezichthouders over professionele communicatie bij zwerfvuilovertredingen;
- Een inspiratiesessie voor toezichthouders om goede praktijken uit te wisselen, kennis te delen en jaarlijks een specifiek thema (bv. gedragsbeïnvloeding via nudging of inzet van camera's);
- De week van de handhaving als sluitstuk waarbij de toezichthouders extra aandacht besteden aan de problematiek van zwerfvuil en sluikstorten. Dit jaar was er ook ondersteuning voor de toezichthouders hoe zo een actie coronabestendig konden organiseren.

De voorbije 6^e edities van de week van de handhaving is al heel wat expertise opgebouwd en beschikbaar gesteld in een [kenniswijzer](#). Elke editie eindigen we met een evaluatie om de gehanteerde aanpak nog te verbeteren.

Het handhavingsinitiatief zorgt bij de lokale besturen en politiediensten voor een toegenomen aandacht voor de zwerfvuilproblematiek en dit het hele jaar door. Zowel MIROM, IMOG als IVIO sloten met de betrokken gemeenten en politiezones een samenwerkingsverband af voor de inzet van camera's. Binnen deze afvalintercommunales werden medewerkers aangeworven met als specifieke taakstelling het opvolgen van dit cameratoezicht en opmaken van bestuurlijke verslagen. Dit verdient nog navolging in andere regio's.

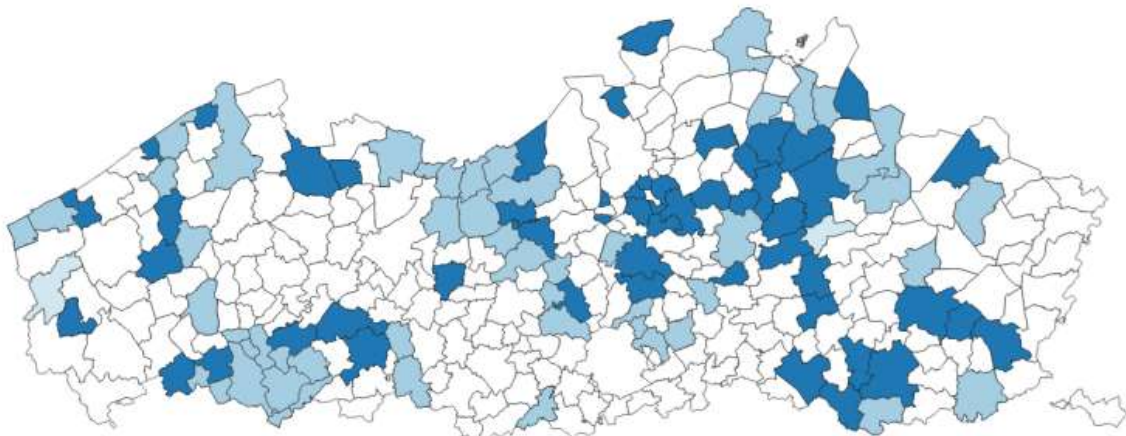
Verder ondersteunde de Mooimakers 6 steden en gemeenten en 4 afvalintercommunales voor een onderzoek naar de effectiviteit van de inzet van cameratoezicht in 2017 en 2018. West-Vlaanderen was hier sterk in vertegenwoordigd via Blankenberge, Oostende en de afvalintercommunales IVIO, [Mirom Menen](#) en Mirom Roeselare. Camera's zorgden er voor minder sluikstort in de onderzoeksperiode. De daling varieerde van -5 tot -56 procent. Het betrappen van sluikstorten brengt wel meer financiële kosten (loon en materiaal) met zich mee dan opbrengsten. Meer info is beschikbaar in het onderzoeksrapport of de [brochure](#).

De inzet van niet-zichtbare camera's toont een duidelijke efficiëntiewinst. PZ Blankenberge/Zuienkerke haalde bijvoorbeeld 32 identificaties op 100 opstellingsdagen. De niet-zichtbare camera's betreffen tot bijna tweemaal meer sluikstorters.

Sinds de wet van 21 maart 2018 is het plaatsen en gebruik van camerabewaking door politiediensten in het kader van opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie in de wet op het politieambt geregeld. Het begrip niet-zichtbare camera's wordt in deze wet niet gedefinieerd. Evenmin wordt camerabewaking met het oog op het aanpakken van sluikstorten als een bijzonder doeleinde beschouwd voor niet-zichtbaar cameragebruik. Het Controleorgaan van de Politie Informatie leverde in september 2019 daarom een negatief bindend advies aan de PZ Oostende voor het inzetten van niet-zichtbare camera's. Het plaatsen van pictogrammen aan de invalswegen van de stad of de ingang van een gecontroleerde zone wordt als onvoldoende beschouwd. Op elk materiaal waarin de camera gemonteerd is, dient volgens het advies een pictogram geplaatst te worden dat het cameratoezicht aankondigt.

PZ Arro Ieper zette als eerste politiedienst in 2011 verplaatsbare camera's in om sluikstorten aan glasbollen aan te pakken. Dankzij de goede resultaten en de financiële steun vanuit Mooimakers volgden enkele tientallen politiezones dit voorbeeld. De restrictieve interpretatie van het COC plaatst het gebruik van de niet-zichtbare camera's zo buiten de wet. De gouverneur richtte begin 2020 daarom een schrijven aan de minister van Binnenlandse Zaken en aan de minister van Justitie om dit knelpunt aan te kaarten. De gouverneur stelde samen met de PZ Oostende enkele oplossingsrichtingen voor om het vermoeden van zichtbaarheid te garanderen. Uiteindelijk is er ingestemd met het hanteren van verplaatsbare borden met het camerapictogram op kwetsbare locaties en een wel afgebakende perimeter.

Mooimakers zet voor de samenwerking met lokale besturen vooral in op coachingstrajecten. Het handhavingsluik is hiervan een vast onderdeel. De coach van Mooimakers stimuleert het overleg tussen de verschillende diensten: technische dienst (opruimen van zwerfvuil/sluikstort) milieudienst, eventueel preventiedienst en de handhavers/politie, waar mogelijk wordt ook de sanctionerend ambtenaar betrokken. Hieronder een kaart met in blauw gekleurd de gemeenten waar een coachingstraject actief is (donkerblauw) of afgelopen (lichtblauw).

Vorming professionele communicatie bij zwerfvuilovertradingen

In 2016 is gestart met een vormingsaanbod om overtreders gericht aan te spreken en de sociale controle te verhogen. De vorming richt zich tot terreinbeheerders in de ruime zin van het woord: GAS-vaststellers, medewerkers groendienst, medewerkers technische dienst,... Niet elke terreinbeheerder heeft een sanctionerende bevoegdheid. Toch wordt van hen verwacht dat ze mensen aanspreken en wijzen op de norm. Dit blijkt in de praktijk niet steeds makkelijk. De vorming 'professionele communicatie bij zwerfvuilovertradingen' komt hierin tegemoet.

Het doel van de vorming is het aanleren van vaardigheden om in interactie te treden met mensen die foutief gedrag stellen. Er zijn sessies van 3 uur, die ook beschikbaar zijn voor vrijwilligers en/of tijdelijke medewerkers zoals jobstudenten. Verder is er een dagprogramma van 6 uur. Afvalintercommunale IMOG en gemeente Bredene organiseerden in 2020 deze vorming voor hun eigen medewerkers.

Startmoment handhavingsweek

Sinds 2016 leidt een briefingsmoment de handhavingsweek in. Gedurende een voormiddag bereidt het programma de deelnemende toezichthouders voor op gerichte handhavingsacties, komen actuele ontwikkelingen en goede praktijken aan bod en wisselen de deelnemers kennis uit. Het is in West-Vlaanderen voor de toezichthouders al een vertrouwd recept.

In 2020 zorgde de COVID-19 pandemie voor een versnelde transitie naar een digitaal [startmoment](#), dat plaatsvond op 15 juni. Gouverneur Decaluwé opende er met een inspirerende boodschap: *"Deze editie van de handhavingsweek zetten we van 5 tot 11 oktober in op een coronabestendige handhaving. We raken met onze handen geen zwerfvuil aan en we geven langeafstandsknuffels als beloning aan wie zijn afval correct deponeert. De coronaperiode in 2020 toonde een hartverwarmende solidariteit voor de helden van de zorg. Welnu, in de zorg voor een propere omgeving, zijn de handhavers tegelijk de helden voor een propere omgeving oftewel 'oll tegoare'."* Verder kwamen enkele goede praktijken aan bod, zoals de aanpak van de peukenproblematiek in [Kortrijk](#).

Handhavingsweek

De week van de handhaving heeft een dubbele doelstelling:

- we willen een schouderklopje geven aan wie correct omgaat met afval en bedanken hen met een compliment;
- we treden op tegen wie hardleers is en eventueel volgt een sanctie.

De handhavingsweek is niet alleen gericht op boetes, maar wil een stimulans zijn om de sociale controle te verhogen. We willen vooral een positieve boodschap meegeven aan wie het juiste gedrag stelt. En een complimentje geven als iemand zijn afval in de vuilbak gooit, dat kan iedereen. Tegelijk vragen we om anderen aan te spreken als die minder zorgvuldig met hun afval omgaan. Een slechte boodschap brengen is echter niet zo evident.

Deelnemen kan door een actie te organiseren vanuit de eigen organisatie of met partners, deze actie te registreren via een heatmap op de website van de Mooimakers, over de actie te communiceren via de eigen mediakanalen, gegevens te verzamelen en vervolgens te rapporteren.

Resultaten handhavingsweek – 5 oktober tot 11 oktober 2020

De handhavingsweek op zwerfvuil en sluikestorten vond plaats van 5 oktober 2020 tot 11 oktober 2020. De gouverneur bracht op 5 oktober een bezoek aan Kortemark om de handhavers een hart onder de riem te steken.

In West-Vlaanderen nemen heel wat terreinbeheerders deel aan de handhavingsweek. Het betreft medewerkers van de technische dienst, medewerkers van de groendienst, gemeenschapswachten, toezichthouders bij de gemeente, politiediensten, bijzondere veldwachters, wegtoezichters, lijncontroleurs,....

In 2020 stimuleerde de Mooimakers tot deelname met een subsidie van €750 voor gemeenten en afvalintercommunales.

Algemeen is een stijging waar te nemen van het aantal GAS-vaststellingen voor afvalgerelateerde overlast. Het aantal gemeenten dat van het systeem van de GAS gebruik maakt, stijgt ook. Als we louter kijken naar de resultaten van de acties tijdens de handhavingsweek blijkt dit ook. De registratie en verwerking van de gegevens gebeurt via de Mooimakers. Jaarlijks registreren de partners vooraf in toenemende hun geplande acties. Heel wat minder partners rapporteren echter nadien de resultaten van hun acties. Sinds 2018 is er ook de registratie van de inzet van camera's.

De Mooimakers communiceerden enkele resultaten over de handhavingsweek van 2020 op 11 november 2020. Op Vlaams niveau waren er 415 acties in 184 gemeenten. Dit leidde tot 1250 GAS-vaststellingen voor zwerfvuil en sluikestort, 155 processen-verbaal en 184 overtredingen werden geregistreerd door de ingezette camera's. Een meer gedetailleerde terugkoppeling aan de verschillende provincies is voorzien in het begin van 2021.

We bevroegen daarom via de afvalintercommunales zelf de West-Vlaamse partners. Door de geldende coronamaatregelen haakten enkele West-Vlaamse gemeenten nog af, waardoor er uiteindelijk 44 gemeenten deelnamen. Door de samenwerking met de afvalintercommunales, de provinciale en de gewestelijke partners waren de acties opnieuw gebiedsdekkend voor gans de provincie West-Vlaanderen.

- In het werkingsgebied van IMOG (Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Waregem, Wielsbeke en Zwevegem) waren er 3 GAS-vaststellingen voor sluikestorten en werden 19 PV's opgesteld. Er waren 42 cameraregistraties waarvan in 26 situaties de dader kon geïdentificeerd worden. Enkele gemeenten werkten uiteindelijk niet mee door de geldende coronamaatregelen;
- In het werkingsgebied van MIROM Roeselare (Hooglede, Houthulst, Koekelare, Kortemark, Langemark-Poelkapelle, Lichtervelde, Moorslede, Roeselare, Staden, Torhout, Wingene, Zonnebeke) werd in elke gemeente een camera ingezet op typelocaties (glasbol, vuilnisbak of andere hotspot) wat leidde tot 40 vaststellingen met een bekende dader;
- In Middelkerke leidden de controlerondes tijdens de handhavingsweek tot 120 vaststellingen van overtredingen. In 9 situaties met een bekende dader werd een GAS-vaststelling opgemaakt.

Het handhavingsinitiatief zorgt bij de lokale besturen en politiediensten voor een toegenomen aandacht voor de zwerfvuilproblematiek en dit het hele jaar door. Zowel MIROM, IMOG als IVIO

sloten met de betrokken gemeenten en politiezones een samenwerkingsverband af voor de inzet van camera's. Binnen deze afvalintercommunales werden medewerkers aangeworven met als specifieke taakstelling het opvolgen van dit cameratoezicht en opmaken van bestuurlijke verslagen. Dit verdient nog navolging in andere regio's.

Communicatie

Midden september startte de aankondigingscampagne over de handhavingsweek op radio en via sociale media. De slogan was in 2020 'bespaar jezelf de boete, gooi je afval niet op de grond'.

Elke partner had de mogelijkheid om deze slogan in een affiche verder te personaliseren. Met een 100-tal downloads op Vlaams niveau kende dit slechts een beperkt succes.

- Keuze uit de 4 typelocaties
- Keuze uit de 5 types afval
- Titelkeuze ('Gênant' of 'betrappt')
- Mogelijkheid om bedrag van boete in te vullen

Evolutie hoeveelheid zwerfvuil en sluikstorten

Elk voordeel heb zijn nadeel. Of was het net andersom? In elk geval, de coronamaatregelen verhoogden de interesse voor onze omgeving. We trokken massaal naar buiten om te wandelen en te fietsen. Tegelijk dook een nieuwe vorm van zwerfvuil op in het straatbeeld en langs landelijke wegen: het medisch zwerfvuil. Mooimakers lanceerde een communicatiecampagne om zorgvuldig om te springen met het mondmasker.

De vaststelling van rondslingerende mondmaskers bleek een voorspellende waarde te hebben. Immers, eind 2020 publiceerde minister Demir de [resultaten](#) van de tweejaarlijkse studie naar de hoeveelheid zwerfvuil en sluikstorten.

Het zwerfvuil beek in [2019](#) met 22.641 ton toegenomen ten opzichte van [2017](#) of een stijging van 14 procent. De geschatte totale hoeveelheid zwerfvuil in Vlaanderen bedroeg in 2015 nog 20.400 ton. Twee jaar later was dat cijfer gedaald tot 19.900 ton en sindsdien volgde opnieuw een duidelijke stijging tot 22.641 ton. De doelstelling om tegen 2022 20 procent minder zwerfvuil te hebben ten opzichte van [2015](#) ligt dus veraf. De hoeveelheid sluikstort stijgt van 22.592 ton in 2015 naar 26.789 ton in 2017 en naar 29.511 ton in 2019.

OVAM voert op vlak van monitoring al sinds 2015 deze tweejaarlijkse enquête uit om de hoeveelheden en beleidskosten van zwerfvuil en sluikstorten te meten. De eerste enquête peilde naar de situatie voor zwerfvuil in [2013](#). De hoeveelheid opgeruimd zwerfvuil door lokale besturen werd toen ingeschat op ca. 17.500 ton. De beleidskosten kwamen overeen met 61,5 miljoen euro per jaar ofwel 9,61 euro per jaar per inwoner.

Gedragsverandering is duidelijk een traag proces. We blijven alert voor methoden in gedragsbeïnvloeding die onze strijd voor een propere omgeving versterken. Wel merken we mede dankzij de week van de handhaving dat er meer aandacht komt, het ganse jaar, voor het handhaven op zwerfvuil en sluikstort.

Woonwagenbewoners

Woonwagenbewoners zijn volgens het Integratie- en Inburgeringsdecreet van 7 juni 2013 een bijzondere doelgroep van het integratiebeleid. De strategische en operationele doelstellingen voor het integratiebeleid zitten vervat in het Horizontaal Integratiebeleidsplan 2016-2019. De actualisering van het horizontaal integratiebeleidsplan integreerde in 2018 het actieplan woonwagenbewoners als nieuwe strategische doelstelling. Het beleid ten aanzien van woonwagenbewoners vergt immers ook een horizontale en inclusieve aanpak.

Op 30 juni 2017 publiceerde toenmalig minister Liesbeth Homans een omzendbrief omtrent doortrekkersterreinen en pleisterplaatsen voor woonwagenbewoners. Opzet is om in voldoende en kwalitatieve opvang te voorzien.

- Doortrekkersterreinen zijn bestemd en ingericht om er tijdelijk verkeerswaardige woonwagens te plaatsen. Die gezinnen kunnen er enkele dagen of weken verblijven. De voorzieningen zijn meestal gemeenschappelijk. In Kortrijk is al sinds 2009 één van de drie Vlaamse doortrekkersterreinen gevestigd.
- Een pleisterplaats voor woonwagenbewoners is een terrein dat normaal gezien niet bestemd is om woonwagens te plaatsen, maar waarop onder bepaalde voorwaarden voor een beperkte periode verkeerswaardige woonwagens kunnen staan.

De omzendbrief geeft de gouverneur een drieledige taakstelling:

- De gouverneur is belast met de coördinatie en wordt gevraagd om het voortouw te nemen om (proactief) een inventaris op te stellen van mogelijke pleisterplaatsen in de provincie. Bijzondere aandacht dient te gaan naar pleisterplaatsen voor relatief grote groepen.
- De gouverneur vervult een bemiddelende rol in nauw overleg met de gemeenten en
- De gouverneur heeft een doorverwijsfunctie indien een rondtrekkende geen tijdelijke standplaats toegewezen krijgt na overleg met de gemeente.

Vanuit deze opgebouwde expertise over de doelgroep woonwagenbewoners is de gouverneur van West-Vlaanderen lid van een klankbordgroep. Andere deelnemers aan deze klankbordgroep zijn vertegenwoordigers van de andere provinciebesturen, het Minderhedenforum, Unia, het Kinderrechtencommissariaat, VVSG, Caritas Vlaanderen, Foyer vzw, Samenlevingsopbouw Limburg en Samenlevingsopbouw Vlaams-Brabant. De klankbordgroep heeft een adviserende functie en komt minimaal jaarlijks bijeen.

Op 26 oktober 2020 was er een bijeenkomst van de klankbordgroep. De [resultaten](#) van het *“Onderzoek naar rondtrekkende woonwagenbewoners. Een overzicht van de leefomstandigheden van rondtrekkende woonwagenbewoners en bestaande initiatieven ter ondersteuning.”* werden toegelicht.

De Vlaamse Regering heeft met het Regeerakkoord 2020-2024 beslist om rondtrekkende woonwagenbewoners niet langer te benaderen vanuit het integratiebeleid: het integratie- en inburgeringsdecreet wordt in die zin aangepast. De geplande decreetwijziging zal ertoe leiden dat het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en het Agentschap Integratie en Inburgering (AI) geen rol meer kunnen opnemen in deze thematiek. Dit plaatst het voortbestaan van de klankbordgroep op de helling. ABB neemt niet langer de coördinatie op zich en er is geen nieuw beleidsdomein aangeduid om de coördinatie op zich te nemen; de verwachting is dat elk beleidsdomein voortaan binnen de eigen bevoegdheden de nodige initiatieven neemt.

Stuurgroep Natuurinrichtingsproject De Blankaart

Langs de rechteroever van de IJzer, tussen Oost-Vleteren en Diksmuide ligt het natuurgebied De Blankaart, een planten- en vogelparadijs met een internationale uitstraling. De naam Blankaart verwijst naar 'blank staan, onder water staan'. De Blankaartvijver is een restant van vroegere turfwinning en is dus door de mens uitgegraven. De Blankaart is een watergebied van internationale betekenis (Overeenkomst van Ramsar van 2 februari 1971 inzake watergebieden die van internationale betekenis zijn¹) en is volledig gelegen in een speciale beschermingszone, aangeduid in uitvoering van richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand¹.

Raamakkoord De Blankaart van 29 maart 2001

Als oplossing van een aantal knelpunten voor de natuur en het natuurlijk milieu in het gebied werd op 29 maart 2001 een raamakkoord ondertekend door de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw Vera Dua, de provincie West-Vlaanderen, het gemeentebestuur van Diksmuide, het gemeentebestuur van Houthulst, het polderbestuur van de Zuidijzerpolder, de vzw Natuureservaten, de Vlaamse Maatschappij voor watervoorziening, het Vlaams Agrarisch Centrum, de Boerenbond, het Algemeen Boerensyndicaat, het IJzerbekkencomité, de afdeling water van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de afdeling Natuur van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de afdeling Waterwegen Kust van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de afdeling Land- en Tuinbouwvorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en het Instituut voor Natuurbehoud².

Het raamakkoord heeft als doel de veiligheid van de bewoners in het Blankaartbekken te garanderen, de internationaal belangrijke natuurwaarden in het Blankaartbekken te behouden en verder te ontwikkelen en de inkomensverliezen veroorzaakt door een aangepast waterbeheer te vergoeden.

De maatregelen die binnen dit raamakkoord werden afgesproken zijn de volgende:

- aanleg van een dijk met een binnendijks peilbeheer afgestemd op de landbouw,
- verhoging van het buitendijks waterpeil afgestemd op de noden van de natuur
- verwerving door het Vlaams Gewest van 415 ha laaggelegen gronden,
- vermijden of vergoeden van schade aan aangrenzende percelen, en technische ingrepen in het gebied ten behoeve van het integraal waterbeheer, met inbegrip van een verhoging van de pompcapaciteit³.

Kort daarna werd een grondenbank opgericht om de laaggelegen gronden te verwerven.

In 2006 maakte het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een rapport over de staat van instandhouding van het Blankaartgebied en over de nodige maatregelen voor de instandhouding van het leefgebied van de aanwezige vogelsoorten. Op basis van het advies werd binnen de stuurgroep besloten om het raamakkoord gefaseerd uit te voeren. Hierdoor wordt meer ruimte gegeven aan de verwerving van de noodzakelijke gronden binnen het projectgebied (415 ha laaggelegen gronden). Het waterpeil dat garant moet staan voor een gunstige staat van instandhouding zal in een laatste fase (fase III) worden ingesteld. In tussentijd zal in twee fasen een beperkte waterpeilverhoging worden doorgevoerd in het projectgebied. Deze beperkte waterpeilverhoging moet in combinatie

¹ Tijdens een conferentie over watergebieden van internationaal belang, in het bijzonder als verblijfplaats voor watervogels, die in februari 1971 in Ramsar (Iran) werd gehouden, hebben de afgevaardigden van 18 landen, waaronder België, hun instemming betuigd met een ontwerp van Overeenkomst over de watergebieden van internationale betekenis, in het bijzonder als verblijfplaats voor watervogels ("Overeenkomst van Ramsar"). Op 22 februari 1979 heeft België deze Overeenkomst goedgekeurd door middel van bekrachtiging van de wet "houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake watergebieden die van internationale betekenis zijn in het bijzonder als woongebied voor watervogels, opgemaakt te Ramsar (Iran) op 2 februari 1971" (BS 12/04/1979).

² Toenmalige benamingen

³ Ministerieel besluit tot instelling van het natuurinrichtingsproject De Blankaart (B.S. 12 juli 2004)

met het uitvoeren van perceelsgewijze inrichtingsmaatregelen de staat van instandhouding gunstig laten evolueren, als overgang naar de definitieve waterpeilverhoging die optimaal is voor een gunstige staat van instandhouding in fase III. De gefaseerde uitvoering is ook noodzakelijk omdat uit de project mer van 2004 voor de aanleg van de waterkering blijkt dat het aanleggen van de waterkering niet kan plaatsvinden indien niet terzelfdertijd ook de waterpeilverhoging in functie van natuur plaatsvindt.

Op 24 november 2006 heeft de minister een natuurinrichtingsproject ingesteld om het natuurherstel te realiseren. Op 23 juni 2008 heeft de minister de maatregelen en modaliteiten van het natuurinrichtingsproject vastgesteld. De maatregelen omvatten inrichtingswerken voor het behoud en de ontwikkeling van het rietmoeras en de verhoging van het waterpeil. De peilverhoging gebeurt in 3 fasen. De peilverhogingen fase I en II zijn beperkt en zijn een geleidelijke overgangsfase naar de definitieve fase III. In fase III zal een waterpeil worden ingesteld dat optimaal is voor moerasherstel en –ontwikkeling. De werken gebeuren enkel op percelen die in eigendom zijn van het Agentschap voor Natuur en Bos of Natuurpunt.

De Stuurgroep Raamakkoord Blankaart kwam onder voorzitterschap van de gouverneur samen op 9 september. Het voornaamste agendapunt was de goedkeuring van de peilovereenkomst. In deze peilovereenkomst, die inhoudelijk werd voorbereid door VMM, Zuidijzerpolder, ANB en VLM, zijn de opmerkingen van de partners Boerenbond, ABS, Natuurpunt en De Watergroep opgenomen. Daarnaast werd een stand van zaken en verdere planning gegeven van de aanleg van de waterkering. Ook werd tijdens dit overleg aandacht besteed aan een verdere overdracht van gronden. Eerder, op 29 mei 2020 werden de leden van de Stuurgroep Raamakkoord Blankaart geïnformeerd door De Vlaamse Waterweg nv, dat de dijkwerken opnieuw van start zouden gaan en dat ze in 2020 ook zouden afgerond moeten zijn. Er werd op dat moment gestart ter hoogte van de Goudmijndreef alsook met de plaatsing van pompgemaal 5 (kant Westbroekstraat). De omwonenden werden tijdig geïnformeerd.

T.OP Kustzone

De kust kent een sterke lineaire verstedelijking met een hoge bevolkingsdichtheid. Open ruimte aan de kust is schaars en de verstedelijking neigt verder uit te deinen naar het hinterland. Door haar unieke ligging, op de scheidingslijn tussen land en zee heeft de kust er alle belang bij, om een kwaliteitsvolle ontwikkeling na te streven. Verschillende ruimtelijke instrumenten kunnen hierbij helpen. Maar gezien de specificiteit van de kust is het belangrijk om deze concreet af te toetsen met de realiteit. Zo is realisatie van betaalbaar wonen aan de kust echter complexer dan ze op het eerste gezicht lijkt en de druk van de immobiële sector op het bestaande patrimonium reëel. De kustzone is een dynamisch gebied met grote uitdagingen op het vlak van klimaat, wonen, werken, mobiliteit, energie, water, recreatie, biodiversiteit en landbouw. Er zijn tal van projecten, visies, ideeën en er zijn veel overheden en partners actief. Heel wat initiatieven overlappen of beïnvloeden elkaar. Afstemming is nodig.

Het departement Omgeving Vlaanderen startte een territoriaal ontwikkelingsprogramma (T.OP) op voor de kustzone en tekende een samenwerkingsovereenkomst met West- Vlaanderen. Beide overheden maken samen werk van een actiegericht programma voor de ruimtelijke ontwikkeling van de kustzone op korte en middellange termijn. Samen met alle belanghebbenden en met de lokale overheden wordt op een constructieve manier samengewerkt rond thema's zoals stedelijke reconversie, verzilting en ruimtelijke kwaliteit.

Het projectgebied omvat naast de tien kustgemeenten (De Panne, Koksijde, Nieuwpoort, Middelkerke, Oostende, Bredene, De Haan, Blankenberge, Brugge en Knokke-Heist) negen steden en gemeenten uit het hinterland, die overwegend ingenomen worden door de polders (Veurne, Alveringem, Lo-Reninge, Diksmuide, Gistel, Oudenburg, Jabbeke, Zuienkerke en Damme). De voorzee, het strand, de duinen en de polders vormen immers een geomorfologisch geheel. Heel wat van de knelpunten en potenties manifesteren zich in deze ruimere omgeving.

T.OP Kustzone kan voortbouwen op de opgedane kennis uit het gebiedsgerichte traject van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen voor de Oostkust. Ruimte Vlaanderen heeft daar verschillende kustgemeenten, West- Vlaanderen, het gewest en vele partners uit het middenveld rond de tafel gebracht om na te denken over de toekomst van de kustregio. Ook de resultaten van de studie Metropolaan Kustlandschap 2100 bieden een nuttige basis voor het programma. Via ontwerp onderzoek werden hier langetermijnbouwstenen ontwikkeld voor een duurzame kustregio.

Concreet worden de lokale besturen door T.OP Kustzone ondersteund bij de verdere ontwikkeling van hun gemeente. Dit gebeurt op een geïntegreerde manier, rekening houdend met zowel de economische, ecologische als sociale uitdagingen waarvoor de kust staat. De finaliteit is immers een leefbare kwalitatieve kust, waar bewoners graag en goed samenleven, waar toeristische ontwikkelingen, wonen, open ruimte en natuur in evenwicht zijn, en waar rekening gehouden wordt met de draagkracht van de regio.

T.OP Kustzone werkt in verschillende thema's. Zo wordt er gewerkt in drie verschillende "werven" die overeenkomen met de verschillende landschappen aan de kust.

Na de evaluatie van het programma 2016-2019 in het najaar van 2019, werd er in 2020 gestart met een tweede traject Kustzone 2020 – 2022.

Dit zijn de projecten:

Werk 1: De Duinen (Trekker: Departement Omgeving)

Departement Omgeving werkt samen met de VLM binnen de Westhoekduinen. Hiervoor werd een samenwerkingsovereenkomst gefinaliseerd en binnenkort opgestart. Dit sluit nauw aan bij het EU project Vedette waar Provincie West-Vlaanderen coördinator van is. Het doel van de samenwerking is een traject op te starten om ecologische barrières in de Westkustduinen weg te werken en te kijken om instrumentarium en kennis samen te leggen.

Werk 2: Polders (Trekker: Departement Omgeving)

Niet alleen op het snijvlak tussen land en zee lopen er heel wat projecten. Dat is ook zo in het hinterland (duinen, polders, ...). Ook hier zal T.OP Kustzone een actieve rol opnemen in het verzamelen en verspreiden van kennis en het samenbrengen van partners over de projecten heen. Vanuit T.OP werd er een studiedag georganiseerd die de bestaande kennis rond watermanagement in de polders samenbracht en doorgaf aan de betrokken gebruikers in de polders (landbouwers, natuurorganisaties, gemeentebesturen, polderbesturen, ...). Daarnaast werd er deelgenomen aan de studie waterbalans die geïnitieerd werd door Provincie West-Vlaanderen, werd het project TopSoil opgevolgd en werd er ondersteuning geboden aan de VLM voor het project Oudlandpolder.

Werk 3: De Bebouwde omgeving (Trekker: Provincie West-Vlaanderen)

Vanuit de gemeenten in de regio werd gevraagd aandacht te hebben voor de mogelijkheden voor verdichting van het bebouwd weefsel, de aanpak van reconversie, de benadering van de vergrijzing en het woningaanbod voor eigen inwoners. Samen met de gemeenten en vanuit concrete voorbeelden en vragen, gaan we op zoek naar goeie oplossingen en voorbeelden, naar tips en mogelijke samenwerkingen.

In het najaar van 2019 werd voor de tweede keer het aanbod gelanceerd om samen met de gemeente een kort ontwerptraject op te zetten om de mogelijkheden voor verdichting, reconversie, kernversterking, ... vorm te geven aan de hand van een concrete case. Dit gebeurt via een ontwerpatelier waar de externe en interne expertise wordt samengebracht. Op basis van een concrete vraag of opgave worden nuttige en realistische ontwikkelingsmogelijkheden geschetst. De methodiek is een participatief proces samen met de bewoners, het lokale bestuur en de lokale actoren, met een duidelijke focus en resultaatgericht. Er wordt verder ingezet op het verder delen van de kennis die verworven is in kader van de uitgevoerde cases. Dit gebeurt aan de hand van twee initiatieven: een leertraject en een draaiboek als communicatiemiddel. Het draaiboek heeft als doel kennis, resultaten en ervaringen te bundelen, om andere kustgemeentes te helpen en te inspireren om zelf aan de slag te gaan. Naast het draaiboek wordt ook een leertraject opgezet voor de betrokken gemeentelijke diensten van de kustzone. Aan de hand van vier werkvergaderingen worden een aantal kustspecifieke thema's (die aangedragen zijn door de gemeentes zelf) verdiept en geconcretiseerd. Per werkvergadering wordt er toegewerkt naar een afgelijnd eindresultaat die een bijdrage levert in het draaiboek. Voorbeelden van thema's zijn betaalbaar wonen en woonkwaliteit, kwaliteit in de publieke ruimtes, verdichting aan de kust die ruimer is dan hoogbouw,...

Werk 4: (bereikbare) Westhoek: (Trekker Departement Omgeving)

Tijdens de eerste cyclus van T.OP Kustzone (2015-2019) kwam mobiliteit, bereikbaarheid vaak aan bod bij rondvragen naar prangende onderwerpen in de regio. Hierop werd reeds ingezet via onderzoekstrajecten, maar er werden geen concrete stappen gezet binnen T.OP, samen met gemeenten. In de 2e cyclus van T.OP Kustzone wordt dit onderwerp beter benaderd, zodat ook hier

realisatiegerichte samenwerkingen kunnen worden opgestart. De opgedane kennis kan dan meteen ook opnieuw verspreid worden naar alle belanghebbenden in de regio. Er wordt daarnaast ook onderzocht of de gemeenten kunnen ondersteund worden in hun beleidsvoorbereiding inzake toeristische ontsluiting, parkeren, ... Onderwerpen waar elke kustgemeente mee geconfronteerd wordt en die niet binnen één enkele vervoersregio aan bod kunnen komen. Met T.OP Kustzone en MOW wil men bekijken hoe dergelijke kustspecifieke onderwerpen kunnen opgenomen worden, over de 3 bevoegde vervoersregio's heen.

Tijdens de 11e Stuurgroep van 13 februari 2020 werd onder meer ingezoomd op de nieuwe geselecteerde cases voor reconversie en verdichting: De Panne, Middelkerke, Oudenburg, Bredene en De Haan.

Beheerregeling meeuwen

Twee grote meeuwensoorten, de kleine mantelmeeuw en de zilvermeeuw zijn wettelijk beschermd, en voor beide zijn gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (IHD) vastgesteld in het kader van het Natura 2000-beleid. Zo wordt vooropgesteld dat in Vlaanderen 1.920 paren van de kleine mantelmeeuw tot broeden komen, en 20.000 zilvermeeuwen overwinteren.

Tot en met 2013 bevonden bijna alle broedparen van grote meeuwen zich op terreinen in de voorhaven van Zeebrugge. Met de verdere uitbouw van de haven enerzijds, en de terugkeer van de vos anderzijds, hebben deze meeuwen hun broedgebied verplaatst naar daken, en dat in een veel ruimere omgeving. Momenteel zijn grote meeuwen dan ook te vinden over de ganse midden- en oostkust, en op diverse plaatsen in het binnenland (urbane en industriële gebieden, havens...). Dat blijft niet onopgemerkt. De dieren veroorzaken er vaak overlast in verschillende vormen, zoals het aanpikken van vuilnis, schijnaanvallen, lawaaihinder of materiële schade (occasioneel).

Om tegemoet te komen aan de verzuchtingen die bij betrokkenen leeft, werd op initiatief van het kabinet van toenmalig minister Schauvliege met de opmaak van een beheerregeling gestart. Een beheerregeling is een instrument dat voorzien is in het Soortenbesluit en gericht is op het beheer (in brede zin) van overlastveroorzakende soorten. Een beheerregeling wordt door de minister vastgesteld en is in principe voor vijf jaar geldig.

De beheerregeling wordt opgemaakt door het ANB, dat tot dusver beroep deed op een studiebureau. De opmaak wordt begeleid door een stuurgroep met vertegenwoordiging van onder meer belangengroepen uit de havensector en natuursector. De stuurgroep wordt voorgezeten door de gouverneur van West-Vlaanderen. Op 23 november 2018 vond de startvergadering van de stuurgroep Beheerregeling Meeuwen plaats.

Het overleg met deze stuurgroep maakt deel uit van de probleemverkennde fase, waarin de problematiek zo goed als mogelijk in kaart wordt gebracht, op schaal van Vlaanderen en gebaseerd op zowel een bevraging van de betrokken actoren en experts, als op literatuuronderzoek. De uitwerking van oplossingen maakt deel uit van de volgende fase (oplossingsgerichte fase).

Omdat de uitwerking van een beheerregeling een precaire evenwichtsoefening blijkt te zijn, nam de gouverneur het initiatief om aan minister Demir eind 2019 een tussentijds, principieel akkoord te vragen over de krachtlijnen van het huidige ontwerp en de aanpak van het vervolgproces.

Krachtlijnen van de beheerregeling:

- 1) De instandhoudingsdoelen van beide meeuwensoorten moeten ten allen tijde worden behaald.
- 2) Er worden drie types zones onderscheiden:
 - Broedzones: terreinen waar meeuwen tot broeden komen, en waar niet van hun bescherming wordt afgeweken. Zie punt 3.
 - Uitdoofzones met generieke afwijking: terreinen waar afwijkingen van verboden handelingen per definitie worden toegestaan (conform de afwijkingsmogelijkheden van het Soortenbesluit), op basis van de daar aanwezige activiteiten. Het gaat hierbij om
 - private of publieke entiteiten die welbepaalde, kritiek bevonden activiteiten uitvoeren. Het gaat hierbij om specifieke NACEBEL-codes (bv. code 10, vervaardiging van voedingsmiddelen; 51, luchtvaart; 861 ziekenhuizen...) of een Seveso-statuut.
 - woonkernen (conform de definitie van Departement Omgeving, versie 1/7/2013).

- Uitdoofzones met specifieke afwijkingmogelijkheden: terreinen waar verboden handelingen kunnen worden toegestaan, te beoordelen op basis van individuele aanvragen en behandeling. (Merk op: dit is de huidige aanpak.) Dit zijn alle terreinen die niet onder bovengenoemde types vallen.

- 3) Geschikte broedzones worden gezocht en ingericht. Bij hun selectie worden conflicten met socio-economische activiteiten vermeden maar ook conflicten met andere beschermde, kwetsbare grondbroeders.

Momenteel worden volgende locaties onderzocht: bestaande broedzones en nabijgelegen, potentiële broedzones in de voorhaven van Zeebrugge, Baai van Heist, Baai van Zeebrugge, Zwin (broedeiland), haven van Antwerpen, haven van Oostende, en militair Kamp van Lombardsijde.

Deze selectie is nog niet definitief. Onder andere de haven van Gent dient nog nader te worden onderzocht.

De budgettaire implicaties voor de inrichting zijn nog niet opgemaakt.

- 4) De Stad Oostende en Vogelbescherming Vlaanderen vzw richten op eigen initiatief een meeuweninterventieteam op, dat overlast op een gestructureerde manier opvolgt en desgevallend ingrijpt. Uit ervaring blijkt dat bestaande ergernissen aanzienlijk gemitigeerd kunnen worden.

In februari van 2020 heeft minister Demir het principiële akkoord ondertekend over de krachtlijnen van het huidige ontwerp en de aanpak van het vervolgproces.

In de loop van het jaar bleek dat er nog een aantal juridische vragen rond de beheerregeling waren gerezen. Hierdoor zijn er in 2020 geen concrete verder stappen via de stuurgroep die de gouverneur voorziet, gezet.

CP Kustvisie

Zeewering is op basis van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen een bevoegdheid van het Vlaams Gewest.

Tijdens de vorige legislatuur kreeg Vlaamse Baaien concrete vorm met de voorstelling van het Masterplan Vlaamse Baaien in mei 2014 aan het Vlaams Parlement. De finaliteit was toen en is nog steeds de zorg dat de Vlaamse kust op een veerkrachtige en natuurlijke wijze aangepast is aan en bestand is tegen de veranderende klimaatomstandigheden en de zeespiegelrijzing. Er werd toen beslist om in eerste instantie de processen van de zee nog beter te doorgronden via multidisciplinair en geïntegreerd onderzoek.

In het huidig regeerakkoord is Vlaamse Baaien als doelstelling versterkt en bevestigd. In het najaar van 2017 wijzigde Vlaamse Baaien van naam naar Complex Project Kustvisie. Met het Complex Project Kustvisie wil de Vlaamse overheid een lange-termijnaanpak ontwikkelen voor de bescherming van de Vlaamse kust tot 2100. Het masterplan kustveiligheid uit 2011, dat volop in uitvoering is, verzekert onze veiligheid tegen overstromingen in de kustregio tot 2050. Het masterplan kustveiligheid gaat uit van een gematigd scenario tot 2100 met een zeespiegelstijging met 80 cm bij hoogwater.

Het Complex Project Kustvisie kijkt verder. De centrale doelstelling is de kustbescherming tegen overstromingen na 2050 verder opdrijven. De Vlaamse overheid zal onderzoeken welke bijkomende maatregelen daarvoor genomen moeten worden, boven op de maatregelen die al van kracht zijn en uitgevoerd worden in het kader van het masterplan kustveiligheid. Het Complex Project Kustvisie gaat uit van een extreem scenario met een zeespiegelstijging met 300 cm tot 2100.

De centrale doelstelling van het Complex Project Kustvisie is de kust beter beveiligen. Dat zal gebeuren met aandacht voor de bestaande activiteiten en functies, zowel aan landzijde als op zee. Oplossingen om de kustbescherming te verhogen, zullen het ruimtegebruik beïnvloeden, maar ze bieden ook kansen voor win-winsituaties voor zowel economische functies (recreatie, toerisme, blauwe economie, landbouw, visserij, ...) als natuur en milieu.

In de toekomst zullen er nieuwe inzichten ontstaan over de klimaatverandering en het effect ervan op onze kust. Aangezien het tempo van de zeespiegelstijging onduidelijk is, moeten oplossingen kunnen evolueren met de zeespiegelstijging, of gaandeweg uitgevoerd kunnen worden. De maatregelen van het Complex Project Kustvisie moeten dus flexibel zijn, zodat ze niet continu aangepast hoeven te worden aan die ontwikkelingen. Elke maatregel moet ook robuust genoeg zijn om bestand te zijn tegen extreme klimaatveranderingen. Het Complex Project Kustvisie heeft als doel een duurzame aanpak uit te werken voor de kustverdediging op lange termijn, rekening houdend met de problematiek van zeespiegelstijgingen die groter zijn dan 80 centimeter over 100 jaar.

Het project werd sinds het najaar van 2019 verschillende malen besproken met de nieuwe minister van Mobiliteit en Openbare werken, Lydia Peeters, en haar kabinet. Daaruit kwam de conclusie dat de minister wil inzetten op dit project mits volgende zaken:

- 1: draagvlak bij de kustburgemeesters voor het zoeken naar de beste ligging voor de zeewering van de toekomst zodat de basis wordt gelegd voor een ruimtelijke inrichting waarbij de kustbescherming gegarandeerd als er grote zeespiegelstijging optreedt (>3m). Op 19 februari werd het project toegelicht aan de kustburgmeesters. Dit gebeurde tijdens het veiligheidsoverleg dat 2 maal per jaar wordt voorgezeten door de gouverneur. De reacties waren overwegend constructief: het signaal was

dat de meeste kustburgemeesters het nut inzien van een lange termijn aanpak te proberen uitwerken, en daar ook willen aan meewerken.

2: de procedure niet onnodig zwaar maken. Na overleg met de minister werd beslist om geen publieke raadpleging te organiseren op een verkennende alternatievenonderzoeksnota, de piste die vorig jaar gevolgd werd. De inhoud van deze nota werd te abstract geacht om het brede publiek mee te bevragen. Wel zal zoals voorzien ingezet worden op een participatietraject met de actoren om de zinvolle alternatieven mee naar boven te brengen.

Er werden werktafels in gebruikersgroepen georganiseerd tijdens de periode van 13 juni tot 17 juli. Dit waren besprekingen over de impact van de verschillende mogelijke kustlijnliggingen op het gebruik. De zeven gebruikersgroepen waren: wonen, recreatie en toerisme, logistiek & energie, visserij en blauwe economie, erfgoed, landbouw, ecologisch systeem en natuur. De finaliteit was inzicht te krijgen in wat de gebruikers wenselijk een aanvaardbaar achten. Ook het detecteren van obstakels en opportuniteiten. Daartoe staat deze vraag centraal: 'Waar komt de kustlijn van de toekomst te liggen en daarmee samenhangend, welke ruimte bakenen we af om de kustbescherming vorm te geven?'. Dit wordt besproken per soort kust - duinkust, lijnkust, duinboskust, polderkust, Zwinkust, infrastructuur (sluizen, havens, rivieropeningen) -. Er is aandacht voor hoe met de (harde en zachte) infrastructuur wordt omgegaan: behouden en beschermen dan wel verplaatsen? Alles wordt bekeken aan de hand van 4 locaties: (1) thv huidige dijk of duin, (2) op strand, (3) in zee, (4) diep in zee.

Uit de besprekingen met de gebruikersgroepen werd een lijst van prioritaire gebruikerseisen gedistilleerd. Dit werd samen gebracht met de overige, eerder bepaalde randvoorwaarden (aaneengesloten geheel, aansluiting buurlanden, havenmonden en rivieroetgangen,...).

Er is het uitgangspunt dat het geïntegreerd onderzoek zich vooral moet richten op in beeld brengen van ruimtelijke impact van de ligging van de kustbescherming, niet op de concrete hoe-vraag. Er is de bevinding dat de stakeholders moeite hebben om zo ver vooruit te denken in de tijd, en los te komen van de ruimtelijke inrichting van de kust zoals die er vandaag is.

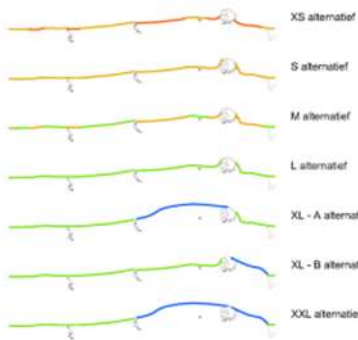
Om tot concrete alternatieven te komen, wordt een beoordelingskader opgemaakt en start het ontwerpend onderzoek Kustlijnen. Per thema worden mogelijke kustlijnen getekend en vervolgens samengebracht in een zogenaamde 'Kustlijnenatlas'.

2 Alternatieven

XS, S, M, L, XL & XXL alternatieven - overzicht

[Kustlijn 1](#) [Kustlijn 2](#) [Kustlijn 3](#) [Kustlijn 4](#) [Kustlijn 5](#)

XS: ruimte voor zeekering minimaal: kustlijn verschuift beperkt landwaarts op locaties met KL 1

S: ruimte voor zeekering zoals actueel: kustlijn blijft op huidige locatie KL2

M: ruimte voor zeekering uitbreiden: opschaling XS, KL 1 wordt KL2 en KL2 wordt KL3

L: ruimte voor zeekering uitbreiden over de hele kust: robuust kuststelsel

XL-A: ruimte voor zeekering extreem uitbreiden ten Westen van Zeebrugge: kustlijn volledig zeewaarts. Verschillende invullingen te onderzoeken

XL-B: ruimte voor zeekering extreem uitbreiden ten Oosten van Zeebrugge: kustlijn volledig zeewaarts. Verschillende invullingen te onderzoeken

XXL: ruimte maximaal uitbreiden: eilandenboog met of zonder openingen

De alternatieven zijn samengesteld door toepassing van de thematische uitgangspunten die vastgesteld zijn op basis van de besprekingen in de gebruikersgroepen. Er zijn 6 alternatieven, met 1 alternatief (XL) met 2 varianten.

In bovenstaand overzicht wordt duidelijk dat de alternatieven ruimtelijk benaderd worden: er wordt niet louter een kustlijn vastgelegd. Vooral wordt de ruimte gereserveerd die nodig is om in de toekomst de nodige maatregelen te kunnen realiseren om een zeespiegelstijging tot 3 m op te vangen. Elke alternatief is een 'maatje groter' en legt meer ruimte vast dan het vorige. De naamgeving van de alternatieven reflecteert dit (van XS tot XXL).

Op 23 oktober gaf de Technisch-Wetenschappelijke Commissie haar advies op de methodiek om tot alternatieven te komen.

Dit werd vorig jaar nog verder uitgewerkt in aanloop van een finale versie van de Alternatievenonderzoeksnota, waarover vervolgens een publieke raadpleging gebeurt:

4. Planning

25/11 Presentatie aan de Minister

26/11 Terugkoppeling gemeenteadministraties

27/11 Presentatie aan de Beleidscommissie

Alternatieven

Methodiek van het geïntegreerd onderzoek

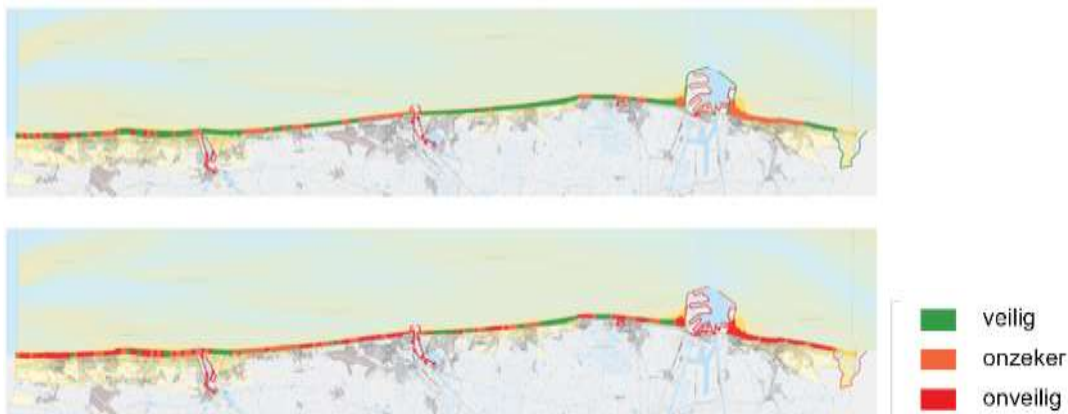
11/12 Deadline draft alternatievenonderzoeksnota

15/12 Kustburgemeestersoverleg

Tussen 16/12 en 23/12: TWC – adviesverlening tg 23/1

Om redelijke alternatieven samen te stellen zijn volgende stappen gezet.

Stap 1: Quickscan kustveiligheid

Stap 2: Vier mogelijke locaties van de kustlijn vastleggen

Stap 3: Kustlijnlocaties met gebruikersgroepen bespreken

Stap 4: Uitgangspunten voor redelijkheid bepalen

1. Een veilige en aaneengesloten kustlijn vormen met bijhorende ruimte om een kustbescherming te realiseren die de volledige kust beschermt tegen een zeespiegelstijging tot 300 cm.
2. Geen land aan zee prijsgeven.
3. Een adaptieve kustbescherming bieden.
4. Geen verstoringen van de fysische processen van de Noordzee en van de morfologie van het kustprofiel, die aanleiding geven tot onvoorspelbare of onbeheersbare effecten.
5. Ruimtelijke aansluiting op de kustlijn van de buurlanden.

6. Ruimtelijke aansluiting op de riviermondingen en haventoeegangen.
7. Afstemming met het gebruik van het Belgische gedeelte van de Noordzee en de Schelde.
8. Thematische uitgangspunten afgeleid uit de bespreking met de gebruikersgroepen en de expert judgement hierop:
9. Fysische en ecologische processen en behalen instandhoudingsdoelstellingen in Natura2000-gebieden niet hypothekeren.
10. Er moet een minimale strandzone voor badplaatsen behouden blijven.
11. De bereikbaarheid van de havens/operationele gebieden, de doorlooptijd in havens of de nautische veiligheid niet in het gedrang brengen.
12. De context en intrinsieke waarde van het aanwezige erfgoed langsheen de kust waarborgen.
13. De zoetwaterlens in functie van drinkwaterwinning maximaal vrijwaren.

Stap 5: Alternatieven samenstellen.

CP Nieuwe Zeesluis Zeebrugge

De Vlaamse Regering koos op 28 juni 2019 definitief voor de Visartsluis als de locatie voor de nieuwe sluis in Zeebrugge. Daarnaast is ook voorzien in een nieuwe verbindingsweg, de Nx, die het doorgaand verkeer via een tunnel onder de nieuwe sluis laat gaan.

De publicatie van het voorkeursbesluit in het Belgisch Staatsblad gebeurde op 1 oktober 2019 en activeerde tevens de beroepstermijn bij de Raad van State.

Het voorkeursbesluit omvat naast de beschrijving van de nodige infrastructuurwerken ook een actieprogramma. Dit programma inventariseert de vereiste acties en maatregelen voor de realisatie van het voorkeursalternatief. Voor de bedrijven toe is voorzien in een begeleidingstraject met het streven naar een maximale herlocalisatie van de activiteiten.

Dit voorkeursbesluit beëindigt de onderzoeksfase. De volgende processtap in het complex project is de start van de uitwerkingsfase, als voorbereiding naar de definitieve goedkeuring van het projectbesluit, dat verwacht wordt in 2022. Het projectbesluit zal de nodige vergunningen omvatten om over te kunnen gaan tot de effectieve bouw van de sluis.

Dit complex project volgt de nieuwe procesaanpak voor complexe projecten. Samen met het complex project (extracontainercapaciteit) Antwerpen zijn dit de eerste twee projecten die het proces doorlopen. Er is nog geen toetsingskader om de vooropgestelde termijnen van de processtappen in te schatten.

In de nota aan de Vlaamse Regering over de voorlopige vaststelling van het voorkeursbesluit⁴ werd de gouverneur aangeduid als trajectbegeleider voor het verder verloop van het complex project. Hierbij werd gesteld dat een neutrale, coördinerende en lokaal verankerde aanpak het uitgangspunt is. Vanuit die filosofie werden een aantal pistes besproken voor de invulling van deze aanpak. Eén daar van is “de gouverneur als bewaker van de verschillende trajecten – helikopterzicht”. De verschillende trajecten die vanaf de uitwerkingsfase zullen lopen hebben verschillende finaliteiten met steeds een raakvlak met de realisatie van de nieuwe sluis in Zeebrugge. De gouverneur zal erover waken dat alle trajecten kunnen lopen zoals voorzien en finaal hun doel bereiken.

Hiervoor zou een periodiek overleg worden opgestart tussen de verschillende trekkers van deze trajecten en de gouverneur. Tevens dient dit overleg om de gouverneur op de hoogte te houden van

⁴ VR 2019 1005 DOC.0687/1BIS dd. 10 mei 2019.

de stand van zaken, te verwachten knelpunten, mogelijke interferenties tussen de verschillende trajecten, ...

Dit zijn de trajecten:

1. het traject richting een projectbesluit voor het complex project;
2. het sociaal begeleidingsplan;
3. het begeleidingstraject voor de bedrijven;
4. de revitalisering van Zeebrugge;
5. het leefbaarheidsplan (met participatietraject);
6. het planproces voor de connectie (middels een tunnel) van de NX en de N350.

Een eerste periodiek overleg was ingepland voor donderdag 30 april 2020, door de geldende Coronamaatregelen kan dit niet doorgaan en wordt dit vervangen door een papieren rapportage. Het complex project is ingedeeld in 3 grote stappen:

1. de projectonderzoeksnota (PON)–de uitwerkingsfase begint met de opmaak van de PON. Deze beschrijft de in de uitwerkingsfase te onderzoeken alternatieven en hoe deze onderzocht zullen worden (beschrijving van het geïntegreerd onderzoekstraject);
2. het geïntegreerd onderzoekstraject–in dit traject worden de verschillende alternatieven tegen elkaar afgewogen op basis van de in de PON benoemde studies (MER, MKBA, ...);
3. het projectbesluit–ter afronding van de uitwerkingsfase wordt een politieke keuze gemaakt voor het finaal te realiseren alternatief. Het projectbesluit omvat alle noodzakelijke vergunningen en machtigingen, de bestemmingswijziging en het (flankerend) actieprogramma.

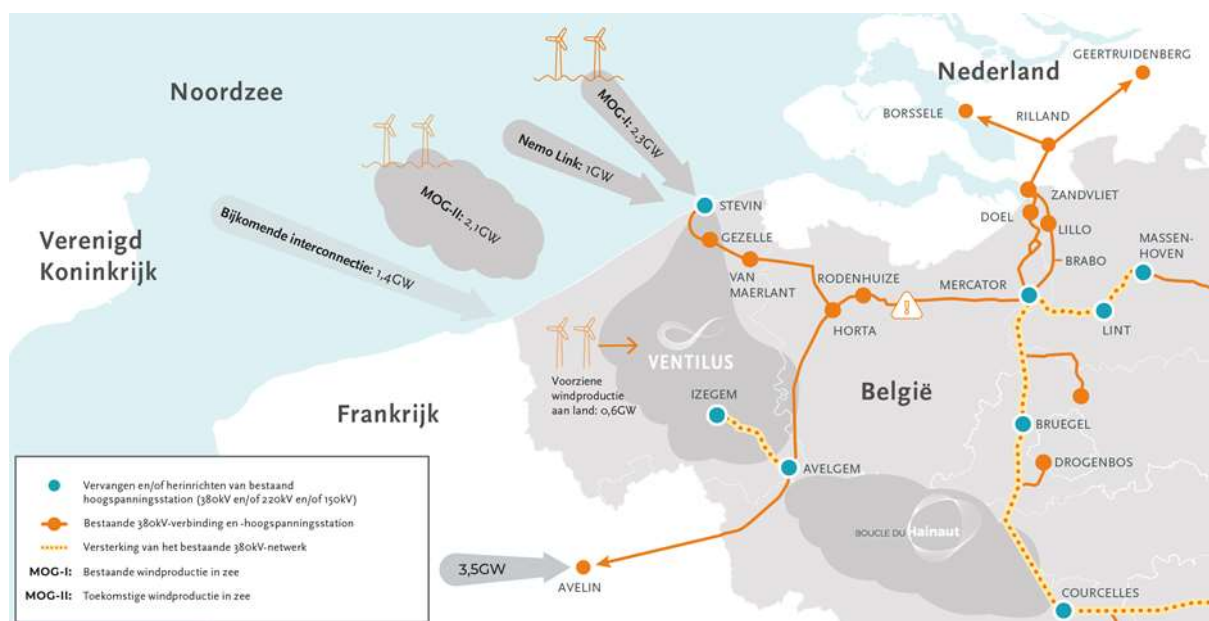
De projectonderzoeksnota lag midden 2020 voor voor advies van de adviesinstanties en voor publieke inspraak. De projectonderzoeksnota werd op basis van de verkregen input geactualiseerd. Later in het najaar werd het geïntegreerd onderzoek opgestart.

Ventilus

Het project Ventilus maakt het elektriciteitsnetwerk in West-Vlaanderen toekomstbestendig. Ventilus zorgt ervoor dat de elektriciteit van de nieuwe offshore windparken op onze Noordzee en ook die van andere hernieuwbare energiebronnen, zoals zonne-energie en windturbines op land, aangesloten kan worden op het Belgische elektriciteitsnet.

Elia zorgt als beheerder van het Belgische hoogspanningsnet voor de transmissie van elektriciteit en staat in voor de bouw van de nodige infrastructuur. De Vlaamse Overheid is bevoegd voor de opmaak van Gewestelijke Ruimtelijke UitvoeringsPlannen (GRUP) zoals voor het project Ventilus.

De Vlaamse Regering keurde op 29 maart 2019 de startnota van het project goed. De gouverneur zat het planbegeleidingsteam voor. Dit bestaat uit vertegenwoordigers uit de milieubewegingen, werkgeversorganisaties, landbouworganisaties en de Vlaamse Landmaatschappij. De input van deze groep gaf mee vorm aan de startnota. Verder is de gouverneur voorzitter van de werkgroep 'lokale besturen' met als doel de inbreng van de lokale kennis te waarborgen.

Ventilus bestaat uit verschillende onderdelen. Een belangrijke component is de nieuwe luchtlijn tussen de 'Stevin-as' en het hoogspanningsstation in Avelgem. Deze luchtlijn zal uitgebaat worden op het hoogste spanningsniveau 380kV met een capaciteit van 6GW. Het exacte traject van dit onderdeel is nog niet bepaald. De startnota geeft een overzicht van mogelijke opties voor deze verbinding en ook voor de andere onderdelen van Ventilus.

Op 21 april 2020 was er een digitaal overleg met het planbegeleidingsteam onder voorzitterschap van de gouverneur. Er werd toen een stand van zaken gebracht over de klankbordgroep Gezondheid en de experten- en stakeholdergroep Dubbelcheck Technologiestudie.

Planbegeleidingsgroep landinrichtingsproject Zwinpolders

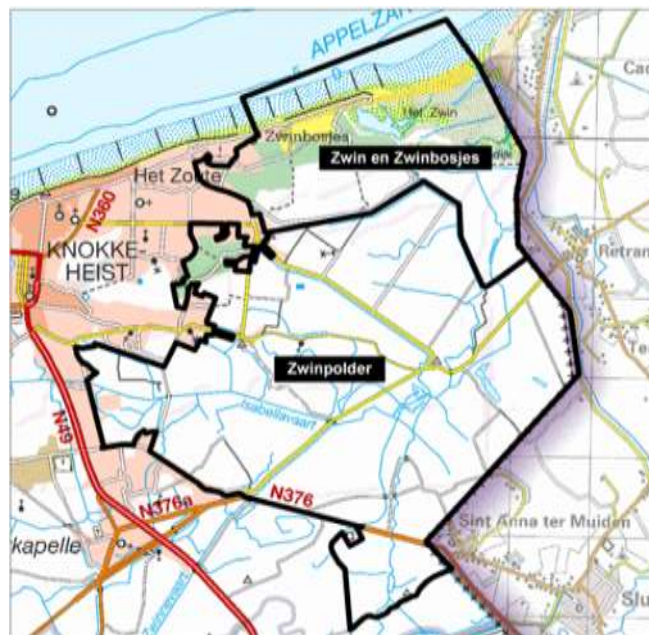
In december 2010 startte de Vlaamse overheid met de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van de natuurlijke en de agrarische structuur van het Zwin en de omliggende polders in de gemeente Knokke-Heist.

Er is daarvoor beslist om voor deze regio twee Ruimtelijke Uitvoeringsplannen op te maken:

- Het RUP “Zwin en Zwinbosjes”;
- Het RUP “Zwinpolder”.

Het RUP “Zwin en Zwinbosjes” is definitief vastgesteld door de Vlaamse regering op 12 juli 2013. Via dit RUP krijgt het te ontpolderen deel van de Willem Leopoldpolder de bestemming Natuurgebied.

Het RUP “Zwinpolder” is definitief vastgesteld door de Vlaamse regering op 30 januari 2015.

In de Zwinpolder zijn een aantal beschermde landschappen en monumenten. Ook zijn een aantal dijken, waterlopen en kreken aangeduid als respectievelijk droge en natte lineaire elementen met een belangrijke ecologische of cultuurhistorische waarde.

Het gebied is een groot aaneengesloten landbouwgebied gelegen in de polders. Het bestaat vooral uit grote percelen en goed gestructureerde bedrijven. Ongeveer 400 ha worden uitgebaat als grasland, de rest als akkers. De grootste oppervlakte wordt gebruikt door gespecialiseerde akkerbouwbedrijven en rundveebedrijven.

Landinrichtingsproject Zwinpolders

Het landinrichtingsproject Zwinpolders heeft volgende doelstellingen:

- 1) Het vrijwaren van de toekomstmogelijkheden van land- en tuinbouw in het projectgebied, door het uitvoeren van het raamakkoord inzake het waterbeheer in een deel van de Oostkustpolder in functie van het duurzaam behoud en de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied.
- 2) Het verbeteren van de waterkwaliteit in het projectgebied.

3) Het ontwikkelen van de natuurwaarden in het gebied door gerichte aankoop en de inrichting van de in het gebied gelegen SBZ-zones en dat in functie van de realisatie van milderende maatregelen en in functie van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen.

4) Het ontwikkelen van een inrichtings-, beheer- en communicatievisie voor de erfgoed- en archeologische relicten in het projectgebied en dit meer specifiek voor de in het gebied aanwezige historische dijken, forten en industrieel erfgoed. Deze visie dient ook te passen binnen de ruimere context van communicatie en positionering van de Zwinstreek.

5) Het aanpassen van het recreatief netwerk in het projectgebied op de nieuwe mogelijkheden en opportuniteiten geboden door de ontwikkeling van het bezoekerscentrum "Het Zwin", de nieuwe internationale zeedijk, de mogelijkheid tot het opzetten van een grensoverschrijdend wandelnetwerk en het natuureducatief centrum van de gemeente Knokke-Heist op de site van het als monument beschermd waterzuiveringsstation van Knokke-Heist.

6) De Vlaamse regering heeft op 15 april 2016 het landinrichtingsproject Zwinpolders goedgekeurd. Vervolgens werd ook de beslissing tot oprichting en samenstelling van de planbegeleidingsgroep van het landinrichtingsproject Zwinpolders goedgekeurd. De gouverneur is voorzitter van de planbegeleidingsgroep.

De uitvoering van het landinrichtingsplan Nieuwe Watergang zorgt dat:

- 1) Doelstelling 1) van het landinrichtingsproject Zwinpolders integraal gerealiseerd wordt;
- 2) Een belangrijk knelpunt in functie van de realisatie van doelstelling 2) van het landinrichtingsproject Zwinpolders opgelost wordt;
- 3) Een deel van doelstelling 3) van het landinrichtingsproject Zwinpolders gerealiseerd wordt.

Het landinrichtingsplan "Nieuwe Watergang" wil er in eerste instantie voor zorgen dat de verbinding tussen de Isabellavaart en het nieuwe pompgebied aan het Zwin gerealiseerd wordt. Hierdoor zal in de toekomst, bij periodes van hoge neerslag, een extra uitlaatpunt richting zee voor de Oostkustpolder gerealiseerd worden. Tegelijkertijd moet deze maatregel er ook voor zorgen dat het systeem dat voorzien wordt om de verzilting van de Zwinomgeving tegen te gaan, optimaal kan functioneren. De belangrijkste doelstelling van het landinrichtingsplan is de realisatie van het "Raamakkoord inzake het waterbeheer in een deel van de Oostkustpolder in functie van het duurzaam behoud en de uitbreiding van het Zwin als intergetijdengebied" via landinrichting. Daarnaast wil het inrichtingsplan ook de waterkwaliteit in de Paulusvaart verbeteren.

Door de Zwinuitbreiding verdwijnen een aantal waardevolle vegetaties. Als milderende maatregel zijn deze vegetaties "verplaatst" naar andere locaties (in beheer bij ANB) waar deze vegetaties "kansrijk" zouden zijn. De resultaten van deze translocatie worden gemonitord. Zo wordt door het project "Nieuwe Watergang" 1,3 ha rietmoeras gerealiseerd. Deze 1,3 ha kan beschouwd worden als een milderende maatregel voor de Zwinuitbreiding en verlaagt de nog te realiseren milderende maatregelen van de Zwinuitbreiding voor rietland tot 2,7 ha.

Door het uitvoeren van de verschillende maatregelen zal het hoogwaterbeheer in de Zwinpolder verbeteren, in de omgeving van het Zwin en ook nog aanzienlijk elders in de Zwinpolder. Voor de polder op zijn geheel zorgt dit voor een sterke afname van de overstroombare oppervlakte, waarbij vooral het landbouwgebied profiteert van een verminderd overstromingsrisico.

Het beschermde monument 'Site van het Oude Fort Isabella en Hazegrassfort' kent een geschiedenis die terug gaat tot de 17e eeuw en loopt tot en met de Tweede Wereldoorlog. Op verschillende momenten in 4 eeuwen tijd is deze locatie in gebruik geweest als militair bolwerk. Het Hazegrassfort zelf werd aangelegd omstreeks 1785 en omvatte de eerste Hazegrassluis, die de "Geule" (of de

huidige Isabellavaart) afsloot van zee. De oudste constructieplannen dateren van 1782 en tonen 2 sluispanden van elk 4 m breedte. De oorspronkelijke dubbele sluis werd na 1820 vervangen door een enkele sluisgang, de zogenaamde Nieuwe Hazegrassluis, en tevens werd de Geule binnen het fort aangepast naar haar huidige dimensies. Door de aanleg van de Internationale Dijk in 1872 verloor de sluis grotendeels haar functie in de afwatering.

Voor de geplande herprofilering van de waterloop moet er aandacht zijn voor het rechtlijnige karakter van de Isabellavaart en de beschermde kunstwerken. Daarnaast moeten de Nieuwe Watergang, de pompboezem en de omgeving ervan als landschappelijk geïntegreerd worden ervaren. Door de opeenvolging van de verschillende historische tijdslagen en de strategische ligging moeten ook archeologische voorzorgsmaatregelen worden genomen.

De werken werden in 2019 grotendeels uitgevoerd. Er was op het einde van dat jaar weliswaar een vertraging voor wat het erfgoeddeel betreft.

In 2018 keurde de planbegeleidingsgroep een reglement voor uitvoeringsinitiatieven Landbouw goed. De landbouwers zijn immers de belangrijkste grondgebruiker in de regio en hebben weinig subsidiemogelijkheden. De uitvoeringsinitiatieven zijn bedoeld voor kleinschalige projecten, door landbouwer zelf uit te voeren. Als het over meer collectieve investeringen gaat dan wordt dit opgenomen in een landinrichtingsplan met, naar alle waarschijnlijkheid, een waterbeheerder als financierend partner.

De planbegeleidingsgroep kreeg in het najaar van 2019 een eerste voorstelling van het nieuw landinrichtingsplan “Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie”.

De deelprojecten hiervan zijn:

- verkeersveilige inrichting van de omgeving van het Hazegrasfort
- Verkeersveilige inrichting van de Graaf Leon Lippensdreef
- De inrichting van de Cantelmolinie⁵ en omgeving in functie van doelen van zowel Erfgoed, Landbouw, Natuur als Recreatie

In 2020 werd er een stand van zaken gebracht tijdens het overleg van de planbegeleidingsgroep op 11 september over de rioleringswerken in de Zoutelaan en omgeving, over de uitvoering van de eerste oproep uitvoeringsinitiatieven, de tweede oproep uitvoeringsinitiatieven en de uitvoering van het landinrichtingsplan Nieuwe Watergang. De planbegeleidingsgroep kreeg toelichting en de vraag naar advisering over het ontwerp landinrichtingsplan Hazegraspolderdijk en Cantelmolinie.

⁵ De Cantelmolinie te Westkapelle is beschermd als landschap. De bescherming omvat de vaart met de bastionpunten. De Cantelmolinie verbond de twee forten Isabella en Sint-Donaas. Ze was opgebouwd als een doorlopende linie met zeven redans (bolwerken met twee schuine zijden) op een onderlinge afstand van 150 meter. Vandaag is de linie nog duidelijk in het landschap te herkennen. Haar naam dankt ze aan generaal de Cantelmo, de Spaanse gouverneur van Vlaanderen, op wiens bevel ze werd verbouwd in 1640.

Werkverslag Vlaamse coördinator Noord-Frankrijk

De Vlaamse Regering stelde op 17 februari 2012 gouverneur Carl Decaluwé aan als Vlaamse coördinator van de grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaanderen en Noord-Frankrijk met ingang van 1 april 2012 en lopend tot en met 31 maart 2017.

Op 24 maart 2017 heeft de Vlaamse Regering de gouverneur opnieuw aangesteld als Vlaamse coördinator voor de grensoverschrijdende samenwerking met Noord-Frankrijk, van 1 april 2017 tot en met 31 maart 2022. Ze verlengt hiermee de opdracht van de gouverneur voor een nieuwe periode van vijf jaar, om de grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaanderen en Noord-Frankrijk te verzekeren. Op 1 april 2020 startte dus het negende werkjaar van de gouverneur als Vlaamse coördinator.

In het algemeen staat de Vlaamse coördinator in voor de begeleiding van bestaande contacten of de creatie van nieuwe contacten tussen de Vlaamse administraties en hun Noord-Franse collega's en dat voor verschillende thema's.

Een belangrijk onderdeel in het takenpakket van de Vlaamse coördinator is de coördinatie en afstemming van de Vlaamse vertegenwoordiging van de twee Europese Groeperingen voor Territoriale Samenwerking (EGTS'en) die in West-Vlaanderen actief zijn, namelijk de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai en de EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale. De gouverneur/Vlaamse coördinator zetelt in de bestuursorganen (Bureau en Algemene Vergadering) van beide structuren.

EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai

Bureau en Algemene Vergadering

De Algemene Vergaderingen in 2020 vonden plaats op 14 februari 2020, 2 oktober 2020 en 12 december 2020. De gouverneur/Vlaamse coördinator was hiervoor verontschuldigd. Het Bureau kwam niet samen.

Regionaal Overleg Metropool

De Bureauvergaderingen en de Algemene Vergaderingen van de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai worden voorbereid door het Regionaal Overleg Metropool (ROM). Dit overlegorgaan wordt voorgezeten door de gouverneur/Vlaamse coördinator en streeft gemeenschappelijke Vlaamse standpunten na.

De Vlaamse verkozenen die deel uitmaken van het Bureau en de Algemene Vergadering van de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai, de Vlaamse medewerkers die deze EGTS opvolgen en een vertegenwoordiger van Transforum vzw maken deel uit van het ROM.

In 2020 vond het ROM twee keer plaats op 12 februari 2020 en 30 september 2020. De vergaderingen gingen telkens door in het stadhuis van Kortrijk.

Het ROM van 12 februari 2020 stond in het teken van de voorbereiding van de Algemene Vergadering, die op 14 februari 2020 plaatsvond. Het initiatief 'Europa, ik hou (niet) van jou', de begroting van de Eurometropool en het dossier 'Doorgaand vrachtverkeer in de Rijselse omgeving' waren thema's die aan bod kwamen.

Op 30 september 2020 stond het ROM in het teken van de voorbereiding van de Algemene Vergadering van 2 oktober 2020. De belangrijkste punten die werden besproken, waren de balans van de activiteiten van de Eurometropool 2.0 en de verkiezing van het Bureau en het

Voorzitterschap. Vanuit het ROM werd Stefaan De Clerck voorgedragen als Vlaams vicevoorzitter van de Eurometropool en dit in opvolging van Vincent Van Quickenborne. Tenslotte werden ook diverse begrotingsdocumenten besproken.

EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale

Bureau en Algemene Vergadering

Er was slechts één Algemene Vergadering in het afgelopen jaar, namelijk op 6 oktober 2020. De gouverneur/Vlaamse coördinator was hiervoor verontschuldigd. Het Bureau kwam niet samen.

Evaluatie

In 2019 besliste de Algemene Vergadering om de werking van deze EGTS te evalueren. De evaluatie aan Vlaamse kant werd uitgevoerd door de het Centrum voor Lokale Politiek van de Universiteit Gent onder leiding van prof. dr. Herwig Reynaert en de evaluatie aan Franse kant door het Agence d'Urbanisme et de Développement de la Région Flandre-Dunkerque (AGUR). In het kader van deze evaluatie werd de gouverneur/Vlaamse coördinator geïnterviewd door prof. dr. Herwig Reynaert op 30 september 2020.

Werkgroep Water

Naast zijn lidmaatschap van het Bureau en de Algemene Vergadering is de gouverneur/Vlaamse coördinator, samen met de heer Bertrand Ringot, burgemeester van Gravelines en Conseiller départemental du Nord, ook peter van de Werkgroep Water van deze EGTS. Reeds verschillende jaren wordt in deze werkgroep gewerkt aan een concreet voorstel van oplossing voor de afwateringsproblematiek in het grensgebied tussen Duinkerke en Veurne, meer bepaald De Moeren. In het kader van de gekozen oplossing zijn een aantal werken nodig op zowel Vlaams als Frans grondgebied.

In 2014 werd in de Werkgroep Water een principiële beslissing genomen voor het opstarten van een Interreg V-project, met als doel de afwatering in het betrokken grensgebied te verbeteren. Een groep van zowel Vlaamse als Franse technici werkte dit project, genaamd 'Mageteaux', uit. Bedoeling is de afwatering van de Moeren bij hoogwaterstand (piekdebieten) via het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke ook in de richting Duinkerke mogelijk te maken.

Het voorstel houdt concreet in dat er in Vlaanderen een doorsteek komt van het Ringslot in De Moeren via de Speievaart naar het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke. Op Frans grondgebied is een bijkomende doorsteek nodig in Duinkerke vanaf het Canal exutoire naar de Noordzee. Daarnaast wil het project ook de bevolking sensibiliseren voor het overstromingsrisico en de gevolgen van de klimaatverandering.

Het project 'Mageteaux' werd in 2015 ingediend in het kader van het Interreg V-programma France-Wallonie-Vlaanderen en in 2016 door de bevoegde autoriteiten van dit programma goedgekeurd. De officiële lancering van dit project was normaal voorzien in 2017. Er waren echter nog enkele knelpunten, waardoor deze lancering werd uitgesteld.

Om deze knelpunten te bespreken, vond op 5 mei 2017 te Rijsel een Frans-Belgisch overleg plaats over de afwateringsproblematiek van De Moeren. De gouverneur/Vlaamse coördinator nam hieraan deel.

Op de vergadering werd het ontwerp van samenwerkingsovereenkomst voor de waterbeheersing in de regio Duinkerke, Veurne en De Moeren verder besproken. De resterende knelpunten werden

besproken en uitgeklaard. De Vlaamse partners hebben het akkoord van 5 mei 2017 geïntegreerd in de ontwerp-samenwerkingsovereenkomst en eind april 2018 aan de Franse partners bezorgd.

Op 11 juni 2018 vond in het Groot Moerhof in Adinkerke de officiële lancering van het project 'Mageteaux' plaats. De gouverneur/Vlaamse coördinator hield er een toespraak. Tijdens de tweede helft van 2018 redigeerden enkele Vlaamse juristen (Departement Buitenlandse Zaken van de Vlaamse overheid, De Vlaamse Waterweg en de Provincie West-Vlaanderen), een ontwerp van verdrag tot wijziging van de Frans-Belgische overeenkomst van 1890 en zijn aanhangsel van 1968 die de waterafvoer in dit gebied regelt. Een wijziging is nodig om de gedeelde afwatering in beide richtingen op het kanaal Nieuwpoort-Duinkerke mogelijk te maken. De Vlaamse juristen schreven ook de procedure tot validering van het verdrag uit.

Ruim twee jaar na de lancering van het project 'Mageteaux' vond op 8 september 2020 een infomoment plaats te Veurne. De gouverneur/Vlaamse coördinator gaf er een toelichting over de stand van zaken van het project. Een onderdeel van deze werken is de bouw van een noodpompgemaal op de Speievaart in Veurne. Na de voorstelling van dit onderdeel door gedeputeerde Bart Naeyaert, werd er per fiets een begeleid bezoek aan de bouwwerf gebracht.

Contacten met diverse personen, overheden en diensten

Op 3 maart 2020 ontving de gouverneur/Vlaamse coördinator in zijn residentie te Brugge de heer Michel Lalande - Préfet de la région Hauts-de-France - voor een werklunch. Ook de heer Gaëtan Poelman - vertegenwoordiger van de Vlaamse regering in Parijs - en de heer Luc Briard - conseiller diplomatique van de Préfet - woonden deze werklunch bij. Thema's die tijdens de besprekingen aan bod kwamen, waren grensoverschrijdende arbeidsmarkt en de economische uitdagingen, duurzame mobiliteit, veiligheid en tenslotte het Interreg V-project Mageteaux.

De gouverneur/Vlaamse coördinator ontving op 23 juni 2020 in zijn residentie te Brugge mevrouw Anne Cornet - de nieuwe 'Préfète délégué pour la défense et la sécurité - voor de région Hauts-de-France. Thema's die aan bod kwamen, waren onder meer de aanpak van de Coronacrisis (onder meer kustplan, aanpak dagtoerisme, openstellen grenzen...), het dossier smallboats in navolging van het trilateraal overleg, de Black Lives Matter-beweging, de Brexit en de akkoorden van Doornik.

Thematische dossiers

Ruimtelijke ordening

Vlaams Interbestuurlijk Coördinerend Overleg Ruimtelijke Ordening (VICORO)

Dit ambtelijk interbestuurlijk coördinerend overlegorgaan, kortweg het VICORO, werd op 8 september 2006 door de Vlaamse regering opgericht in functie van een versterkte samenwerking met de Noord-Franse regio.

De centrale opdracht van het VICORO bestaat uit het instaan voor een gecoördineerde ambtelijke beleidsvoorbereiding en adviesverlening in functie van de grensoverschrijdende samenwerking met de Noord-Franse regio op het vlak van ruimtelijke ordening.

Het VICORO is samengesteld uit een vertegenwoordiger van Departement Omgeving, een vertegenwoordiger van de Provincie West-Vlaanderen (Dienst Ruimtelijke Planning), een

vertegenwoordiger van WVI en een vertegenwoordiger van Leiedal. Ze zijn hiertoe door hun bestuursniveau gemandateerd.

Een vertegenwoordiger van de gouverneur/Vlaamse coördinator, die eveneens deel uitmaakt van deze commissie, staat in voor het secretariaat. De leden van de intercommunales overleggen op hun beurt ook met de betrokken gemeenten.

In de praktijk komt het VICORO 'fysiek' niet bij elkaar, maar wordt over de binnengekomen Franse dossiers per mail overlegd en informatie uitgewisseld tussen de leden van dit overlegorgaan. Dit gebeurt onder de coördinatie (van de vertegenwoordiger) van de gouverneur/Vlaamse coördinator.

Enmaal de leden elk hun advies hebben overgemaakt aan (de vertegenwoordiger van) de gouverneur/Vlaamse coördinator, worden deze gebundeld en vertaald. Met een begeleidend schrijven van de gouverneur/Vlaamse coördinator worden de adviezen vervolgens aan de bevoegde Franse diensten of personen overgemaakt.

In tegenstelling tot vorig jaar waarbij verschillende Franse ruimtelijke plannings-documenten aan de VICORO werden voorgelegd, was er dit jaar slechts één: het 'Schéma de Cohérence Territoriale (SCoT) Flandre et Lys - projet de modification simplifiée n°1'.

De leden van het VICORO formuleerden geen opmerkingen bij dit document.

Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan (PRUP) gemengd bedrijventerrein Menen en Wervik

De Dienst Ruimtelijke Planning van de Provincie West-Vlaanderen deed een beroep op de gouverneur/Vlaamse coördinator om de Préfet de la Région Hauts-de-France te informeren over het openbaar onderzoek omtrent bovenvermeld ontwerp-PRUP en te wijzen op de mogelijkheid een advies over te maken aan de Provinciale Commissie voor Ruimtelijke Ordening (PROCORO) binnen de termijn van het openbaar onderzoek. De gouverneur/Vlaamse coördinator stuurde hierover een brief naar de Préfet op 15 oktober 2020.

Milieu

Seminarie Luchtkwaliteit

Op 16 september 2020 zat de gouverneur/Vlaamse coördinator samen met de heer Michel Lalande - Préfet de de la Région Hauts-de-France – het seminarie 'Luchtkwaliteit vanuit grensoverschrijdende perspectief' voor. Dit seminarie vond plaats in de Evenementenhal Depart te Kortrijk en was een gezamenlijke organisatie van de Prefectuur van de Région Hauts-de-France en het Departement Buitenlandse Zaken van de Vlaamse Overheid. Er was ook medewerking van de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai.

De gouverneur/Vlaamse coördinator drukte in zijn welkomstwoord zijn appreciatie uit voor de uitgestoken hand van de Prefectuur om naar aanleiding van de Franse dag van de luchtkwaliteit samen met het genoemde Vlaamse departement én met de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering in Parijs, de heer Gaëtan Poelman, dit seminarie te organiseren en de belangrijke thema's van luchtkwaliteit en mobiliteit vanuit een grensoverschrijdend perspectief te benaderen. Nadat een paar vorige edities van dit seminarie telkens in Rijsel hadden plaatsgevonden, ging dit nu voor het eerst aan Vlaamse kant door.

Tijdens het seminarie vond ook de ondertekening plaats van het 'Experimenteel protocol betreffende de organisatie van het gecoördineerd beheer van grensoverschrijdende luchtvervuiling op het grondgebied van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai'.

Het doel van dit protocol bestaat erin de voorwaarden en modaliteiten te bepalen voor de samenwerking tussen de verschillende partners in het kader van de voorbereiding en het beheer van episodes met grensoverschrijdende luchtvervuiling.

Klachten geurhinder Wervik

Door de stad Wervik werd de gouverneur/Vlaamse coördinator schriftelijk op de hoogte gebracht van een aantal klachten inzake geurhinder afkomstig van een bedrijf in het Franse Comines. Deze klachten werden door de gouverneur/Vlaamse coördinator via een schrijven van 6 maart 2020 overgemaakt aan de Préfet de la Région Hauts-de-France met de vraag deze klachten door zijn bevoegde diensten te laten onderzoeken. Het stadsbestuur van Wervik ontving een kopie van deze brief met een begeleidend schrijven.

De klachten over het betrokken bedrijf inzake milieuhinder zijn niet nieuw. In het verleden werd hierover met de Prefectuur op geregelde tijdstippen briefwisseling gevoerd.

Overleg met Frankrijk over Complex Project Kustvisie

Het Complex Project Kustvisie wordt ook afgestemd met de buurlanden van wie de kustlijn grenst aan de onze. Zo zullen de bevoegde diensten in Frankrijk in het kader van deze publieke raadpleging gevraagd worden formeel advies uit te brengen over de Alternatievenonderzoeksnota.

Voorafgaand aan deze formele adviesvraag wil de Vlaamse overheid echter al een overleg organiseren met de bevoegde Franse overheden om hen verder te informeren over Complex Project Kustvisie en het proces dat hier gevolgd wordt. Daarnaast zou het ook nuttig zijn tijdens dit overleg reeds enige duiding te krijgen over het in Frankrijk gevoerde beleid voor de kustverdediging op lange termijn. De Vlaamse overheid acht het bovendien wenselijk in een latere fase, wanneer het onderzoek op de alternatieven effectief lopende is, verder inhoudelijk overleg te plegen met de bevoegde instanties in Frankrijk. Dit zal noodzakelijk zijn om af te stemmen over de beste manier om aansluiting te realiseren tussen de Belgische en Franse kustlijn.

Om dit overleg te organiseren, doet het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) van de Vlaamse overheid beroep op de gouverneur- Vlaamse coördinator. Op 22 december 2020 richtte de gouverneur- Vlaamse coördinator een schrijven aan zowel de heer Michel Lalande - Préfet de la Région Hauts-de-France – als aan de heer Xavier Bertrand - Président de la Région Hauts-de-France – waarin hij advies vroeg over welke Franse diensten voor het overleg best worden uitgenodigd en over de organisatie van dit overleg.